

"Svobodna Slovenija"

(“ESLOVENIA LIBRE”)

El año 1948 nos trajo, entre otras muchas novedades, la aparición en tierra Argentina, de dos periódicos escritos uno, "Svobodna Slovenija", en esloveno, y el otro, "Hrvatska", en croata.

Con esto la reacción inicia su ofensiva sincronizada contra dos de nuestros principales núcleos de inmigrantes en la Argentina. Es evidente que se persiguen dos objetivos, primero provocar confusión en el seno de la colectividad Yugoslava, y segundo atraer a la masa de inmigrantes que continuamente llega a estas hospitalarias playas. Entre los inmigrantes se cuentan muchos que han abandonado Primorje antes de que ésta fuera devuelta a Yugoslavia, ante el temor que les infundió la reacción mediante toda clase de rumores estraños, otros provienen de la parte de Primorje que el tratado de Paz ha dejado bajo soberanía italiana. Pero muchos de los que hasta ahora han llegado son lo que nosotros conocemos como "domobranci", esto es "nacionalistas" fanáticos. Es a esta clase de gentes a las que nuestros Pueblos desean ajustar cuentas pendientes, y que ante la inminencia del castigo justo, han huido a la R. Argentina y otros países de América, en donde pretenden envenenar el ambiente para aprovechar la confusión que puedan provocar en beneficio propio.

De estos núcleos sale "Svobodna Slovenija", que pretende, como lo dice en su primer editorial "luchar por la libertad, la verdad y el derecho". ¿A quién desean engañar estos señores? Luchan por la verdad, y comienzan mintiendo cuando dicen que ellos fueron los primeros en luchar por una Eslovenia libre en el año 1941, cuando sabemos que se aliaron con los germanos nazifascistas como en el año 1920 se aliaron con los fascistas italianos y lucharon en contra de los patriotas bajo la bandera del anticomunismo. Si dicen que luchan por la libertad, por qué han venido a esta tierra en donde ellos mismos reconocen que la libertad existe? Se hubieran quedado a luchar por la libertad allí donde ellos creen que no existe.

Nosotros no acusamos a todos los inmigrantes que llegan, de ser criminales de guerra, como los de la "S. S." pretenden. No podemos menos que recibirlos con desconfianza, pues sabemos que han dejado nuestra patria de origen en el momento en que ella más necesitaba de su ayuda moral y material para la reconstrucción. Por otra parte son muchos los que llegan aquí diciendo que han sido guerrilleros y otras macanas por el estilo. Muchos de ellos han sido guerrilleros, sí, pero lo interesante sería saber contra quién combatían.

Los de la "S. S." como todos los reaccionarios del momento, utilizan la bandera del anticomunismo para combatir por la democracia, igual que en Grecia, España, China y Turquía, pero todos reconocen un amo común, todos se alimentan de la misma fuente y todos tienen el mismo objetivo, esto es, en nombre de la democracia, destruir a los demócratas verdaderos.

Hitler, a quién los de la "S. S." repudian, no pueden hacer otra cosa, puesto que su lugar está ocupado por otro amo, también con la bandera del anticomunismo desató la guerra más terrible que conociera la Humanidad, pero afortunadamente todos sabemos como terminó, y así terminarán los que intenten repetir la "hazaña". Serán destruidos por sus propios pueblos.

"Svobodna Slovenija" luchará por la verdad, y dice que los germanos ayudaban a los partisanos comunistas con armas y municiones. Todos sabemos que esta "ayuda" solo existe en la imaginación de los de "S. S." y si algunas armas obtuvieron los partisanos de los invasores nazifascistas, fueron las que les arrebataron a costa de su propia sangre. Por otra parte en el Ejército de Liberación Nacional no solo había comunistas, sino católicos, socialistas, agrarios y todo lo de decente que en nuestra Patria había en los años de ocupación. Los únicos que allí no estaban eran los de la "S. S."

Indudablemente que a estos señores les duele ver como muchos de los que han trabajado en la R. Argentina durante quince o más años, han preparado sus maletas y retornado a la Madre Patria. Para justificar este no tienen más remedio que recurrir a la mentira.

Realmente, al leer sus editoriales, uno no sabe si reirse o rabiarse, pues las verdades que en ellos se encuentran son de tal calibre, que nos parece que ni ellos mismos las creen. Y para muestra basta un botón, según el dicho popular. Se nos acusa de ser agentes del Kominform y de mantener dominados a nuestros connacionales mediante el terror. Esto no necesita comentario.

Indudablemente, malá táctica han elegido los de la "S. S." para hacer su presentación. Nosotros creíamos que lo harían mejor.

Engañarán a los ignorantes, a los que no conocen nuestra colectividad, pero no a aquellos que nos conocen, y que por conocernos están con nosotros. De sus culpas podrá absolverlos Dios, pero no la justicia de los hombres, que por ser precisamente eso, JUSTICIA, los reclama.

Praznovanje 1. Maja

Po vseh mestih Evrope, kakor tudi izven Evrope, se je zbralo na milijone delovnega ljudstva, da je proslavilo svoj praznik — Dan delovnega ljudstva. Vse manifestacije so se v splošnem mirno in dostojno izvršile. Na manifestacijah so govorniki nastopali proti severoamerikanskemu imperializmu in proti Marshallovemu planu ter pozivljali na enotnost delavstva.

V Budimpešti se je udeležilo proslave okrog pol milijona oseb. Postavljena je bila tribuna, na kateri je bil Dinyes, predsednik vlade in drugi zastopniki naroda. Manifestacije so trajale od 8 ure zjutraj skozi do večera.

V Franciji so na proslavi govorniki zahtevali zvišanje plače delavcev in reorganizacijo vlade v kateri naj bi bile zastopane tudi druge stranke.

Poljska je proslavila delavski praznik p ovseh večjih mestih. V Varšavi je kakih 130.000 delavcev defiliralo po ulicah.

Rusija je posebno sijajno obhajala 1. maj. Proslave v vseh večjih mestih se je vdeležilo okrog 4 milijone oseb. Samo v Moskvi se je manifestacije vdeležilo do 1 milijon delavcev.

V Meksiki se je proslave 1. maja udeležilo kakih 150.000 delavcev. Pri povorki so nosili napise z zahtevo, da se zmanjšajo cene živlenskimi potrebščinam.

V Teheranu je bil o priliki 1. maja sklican shod, na katerem je glavni tajnik delavske organizacije Reza Rausta živo napadal ameriški imperializem.

New York je obhajal delavski praznik veličastno in mirno. Udeležilo se je proslave kakih 750.000 oseb, k čemur je mnogo pripomoglo lepo in toplo vreme.

V Uruguaju so se tudi proslave 1. maja vršile povsod dostojno in brez vsakega nereda.

Praznik 1. maja se je tudi drugod izvršil dostojno, kar dokazuje razredno zavednost vsega delavstva.

*

Tudi v Argentini se je 1. maj praznoval, posebno pa še v glavnem mestu Buenos Airesu, kjer se je vršila velika proslava dela, katero je organizirala Glavna Delavska Zveza. Na manifestaciji je govoril glavni tajnik Delavske Zveze in predsednik republike General Perón in bila je tudi izvoljena kraljica dela Rep. Argentine za leto 1948.

JUGOSLAVIJA ZAHTEVA KOROŠKO

Kongres slovenske osvobodilne fronte je poslal ministrom, zborujočim v Londonu brzojav, v katerem kongres zahteva, da se vzame v poštev zahteva, da se slovenska Koroška priključi Jugoslaviji.

Z ozirom na to, da svojo zahtevo radi Koroške tudi osebno zborujočim ministrom izroči, se je imela podati v London delegacija koroških Slovencev, a jim angleška oblast ni dala dovoljenja.

JUGOSLAVIJA IN AVSTRIJA

Dr. Bebler, jugoslovanski zunanji minister je uložil pred ministrski svet velenil, ki zboruje v Londonu, pritožbo proti Avstriji, z ozirom na izjavo ministrice Karla Gruber, da Avstrija nima nikake odgovornosti radi vojne.

Dr. Bebler zavrača to izjavo Gruberja, ter pravi, da je dala Avstrija za časa sovražnosti vso oporo peti koloni, katera je delovala v Jugoslaviji. Vlada na Dunaju je predala 252 jugoslovanskih industrijskih podjetij Avstriji. Avstrijske banke so obogatele na škodo Jugoslavije in mnogo dragocenih umetnin in rokopisov, ki so bili last Jugoslavije, se sedaj nahajajo na Dunaju.

KOLUMBIJA PREKINILA DIPLOMATSKO ODOŠAJE Z SOVJETSKO RUSIJO

Bogota. — Dne 4. maja je vlada javila, da je "začasno prekinila" diplomatske odnose z Sovjetsko Rusijo. Dodali so k temu vzroke radi "velike geografske razdalje med obema državama" in tudi "različno mišljenje", ki vlada med vladama obeh držav.

STAVKA V ZAPADNEM DELU NEMČIJE

V zapadnem delu Nemčije, ki je pod anglosahonsko cono je pričelo ljudstvo s stavkami. V Hanoveru stavka 70.000 delavcev in prevozna tramvajaska sredstva so tudi ukinjena. V stavko bodo šli tudi delavci električnih podjetij, poštini uradov in raznih drugih strok. Ljudstvo zahteva: enak delež kruha v vseh conah, da se ponovno dodeli 400 gramov mesa na osebo mesečno in dodelitev še drugih potrebnih živil.

BEVIN JE GOVORIL

Bevin je govoril v občinski zbornici, dne 4. maja. Branil je sedanjo zunanjo angleško politiko, govoril je o njegovi misiji v Z.A.D. in izjavil, da se namerava Nemčijo ponovno oborožiti kot velenilo.

ŠE EN KVISLING DOSPEL V ARGENTINO

Dne 5. maja je došel v Buenos Aires jugoslovanski kvisling Milan Stojadinovič, ki je bil za časa Petrove vlade v Jugoslaviji ministrski predsednik in minister zunanjih zadev.

Stojadinovič spada v prvo vrsto onih izdajalcev, ki so prvi prodali svojo domovino in na široko odprli vrata okupatorjem Hitlerja in Mussolinija.

Ta gestapovski agent je došel sem, da se pridruži izdajalski tolpi ubežnikov, ki nadaljujejo svoje započeto delo ter v službi reakcionarnih sil rovarijo in netijo gonjo proti FLR Jugoslaviji in nje voditeljem.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

SOLE ZA SPLOŠNO IZOBRAŽEVALNE DELAVCEV

Med važnimi pridobitvami delovnega ljudstva nove Jugoslavije je tudi možnost višjega izobraževanja, ki ga je deležna delavstva. V tem pogledu je prinesla nova Jugoslavija mnogo novega in zanimivega. Naloga teh šol za splošno izobraževanje delavstva je, omogočiti prisvojitve splošne izobrazbe delavcem, predvsem pa uduarnikom, ki so zaposleni po raznih podjetjih in obratih. Te šole se delijo na nižji in višji tečaj. V nižji tečaj lahko pridejo delavci, ki imajo vsaj dovršeno osnovno šolo, v višji tečaj se lahko vpišejo oni delavci, ki imajo vsaj dva razreda srednje šole ali pa štiri razrede višje osnovne šole. Oba tečaja trajata dve leti. Pouk obsega najmanj štiri ure dnevno in traja ob času, ki je za delavce najprimernejši. Za te šole je izdelan poseben učni načrt in program, ki priznava glede obsega snovi prvenstvo prirodoslovnim vedam, glede števila ur pa materinščini s književnostjo. Te šole kažejo lepe uspehe v svojem prizadevanju, zagotoviti iz vrst najboljših delavcev nov kader strokovnjakov. Jugoslovanski delavci so pokazali obilo vneme in prizadevnosti pri učenju in izpopolnjevanju. Dognano je, da na splošno uspeh v teh šolah za splošno izobraževanje znatno presega uspeh dijakov v srednjih šolah.

PRVI ZADRUŽNI DOM ODPRT

LR Slovenija ima svoj prvi zadrudni dom. Zgradili so ga v Cvenu pri Ljutomeru. Zadrudni dom je bil postavljen v 52 dneh. Slovesna otvoritev je bila 18. aprila v navzočnosti več tisoč ljudi. Vse zadrudne ustanove v okviru zadrudnega doma so pričele poslovati. V Ljudski republiki Sloveniji bodo letos pozidali 122 zadrudnih domov velikega tipa, 162 srednjega in 105 malega tipa. Razen tega bo 132 poslopij preurejenih v zadrudne domove.

MLADINSKO LETOVIŠČE IN PIONIRSKI DOM V BOSNI

Tudi Ljudska republika Bosna in Hercegovina kaže v izgradnji prepričljive uspehe, požrtvovalno vnemo. V prvih vrstah stopa mladina Bosne in Hercegovine, ki bo pomagala uresničiti celo vrsto važnih načrtov. Predvsem bo mladina sodelovala pri zidavi 500 zadrudnih domov na področju te republike, pa tudi pri drugih vzevnih in republiških gradnjah. Naj omenimo, da bosta na področju Ljudske republike Bosne zgrajena Mladinsko letovišče v Han Pijesku in pionirski dom v Sarajevu. Vsa gradilišča bodo tudi letos obiskala številna kulturno umetniška društva, predavatelji, umetniki, in drugi javni ter kulturni delavci.

RAZMAH FIZKULTURNEGA GIBANJA

16. aprila je bil odprt v Beogradu drugi Kongres Fizkulturne zveze Jugoslavije, ki združuje okoli 370.000 fizikulturnikov. Dejstvo je, da so fizikulturniki nove Jugoslavije dosegli v vseh sportnih panogah in v nekaterih celo presegli predvojnne rezultate. Veličino uspehov izpričuje tudi dejstvo, da si je pridobilo v vsej državi 50.000 tekmovalcev značko fizikulturnikov. Za razliko od prilik v stari Jugoslaviji je fizikulturno gibanje zajelo v novi Jugoslaviji najširše ljudske sloje ter je bilo na ta način uveljavljeno načelo množičnosti tudi v fizikulturnem delovanju.

Drugi Kongres je ugotovil fizikulturne uspehe, pa tudi pomanjkljivosti. Kongres je razpravljal o ustanovitvi

nove ljudske telovadne organizacije, ki bo vzgajala svoje člane v rodoljubju in ljubezni do domovine in ki jim bo prožila vsestransko telesno vzgojo. Za posamezne sportne panoge pa bodo ustanovljene sportne zveze, katerih naloga bo dvigniti sport do višine, ki bo v skladu z ugledom in višino ter močjo našega fizikulturnega gibanja in naše države.

GRADNJA MEDICINSKIH ŠOL TER USTANOV

V Ljudski republiki Hrvatski se opazja tudi živo prizadevanje za okrepitev medicinskega kadra. Letos bo usposobljenih na posebnih medicinskih tečajih in šolah 1200 novih zdravstvenih strokovnjakov. Pri bolnišnicah v Zagrebu, Splitu in Osijeku ter na Reki bo letos odprtih pet enoletnih zdravstvenih šol. Za zidavo teh šol je zagotovljen kredit 66 milijonov dinarjev.

PIONIRSKA GLEDALIŠČA — SREDIŠČE UMETNIŠKE VZGOJE PIONIRJEV

Konec marca je bilo odprto v Zagrebu Pionirsko gledališče. Podobni gledališči obstojata že v Splitu in na Reki, toda zagrebško Pionirsko gledališče ima poseben pomen. Zamišljeno je kot ustanova, kjer se bodo pionirske dramske skupine učile, kako je treba sestavljati repertoar, kako je treba ravnati z mladimi igralci. Zagrebško pionirsko gledališče ima svoje strokovno vodstvo, v katerem so priznani gledališki umetniki. To gledališče šteje 130 članov, ki deluje v dramski, baletni in tehnični skupini ter v zboru. Pionirsko gledališče ne bo uprizarjalo del samo za deca, ampak tudi za odrasle. Tako se bo v pionirjih lahko razvil čut za okus in umetnost. Nekateri književniki so se že lotili pisanja primernih odrskih del, ki jih bodo uprizarjala pionirska gledališča v Zagrebu, Splitu in na Reki.

10.000 POSTELJ ZA DELOVNE LJUDI V LETOVIŠČIH SLOVENIJE

Vsa slovenska letovišča in kopališča in kopališča se pripravljajo za novo turistično sezono, ki se prične 25. aprila. Turistična društva, Putnik, okrajni in krajevni ljudski odbori ter razne množične organizacije so posvetili letos turizmu mnogo večjo pažnjo nege v prejšnjih letih. V letoviščih Slovenije bo letos na razpolago delovnemu ljudstvu iz vseh delov Jugoslavije nad 10.000 postelj. Prvič je bilo zgrajeno pri nas množično prenočišče, kjer bo lahko prenočilo nad 200 ljudi. To prenočišče je namenjeno predvsem šolski mladini ter množičnim organizacijam. Letos bo odprto tudi letovišče Pokljuka pri Bledu, kjer je že dozidan novi hotel s 70 posteljami. Nadalje bo odprt letos veliki Dom pri Kranjski gori, bo tudi 70 postelj. Razen tega je bilo urejenih v Sloveniji do 40 planinskih koč, ki bodo vse odprte v letošnji sezoni.

KINO "MOSKVA" V LJUBLJANI

Večini Ljubljancem je še v spominu mali kino "Ideal", ki je bil v podzemlju bivšega hotel aMalič, kjer stoji sedaj palača Bat'e. Novi kino "Moskva", ki je začel obratovati oktobra 1947 je na istem, toda znatno razširjenem prostoru. V njem je 500 sedežev. Načrt zanj je izdelal Projektivni zavod, zidarska dela je opravil Megrad, ostalo instalacijo (aparatura, razsvetljava, akustika itd.) pa je nadzoroval ravnatelj kinopodjetij Grabek. Desno in levo od projekcijskega platna specialne izdelave so na temno-modrem

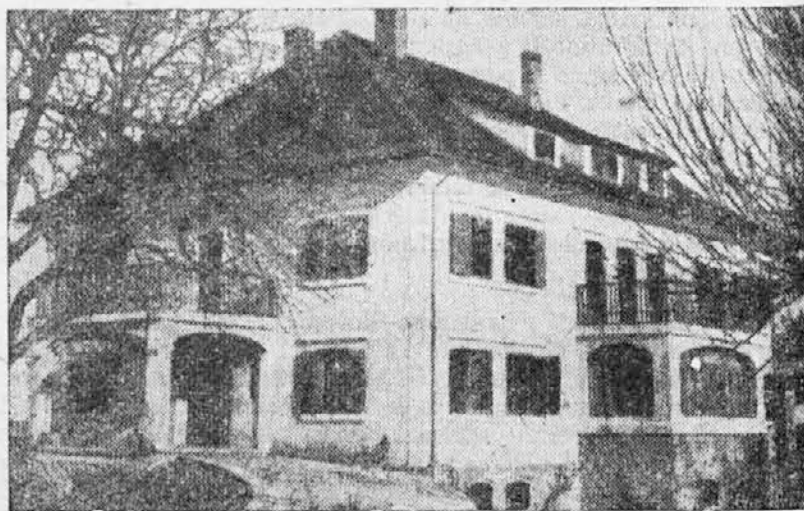
Otrokom v Mladinskih Domovih vsa skrb in ljubezen

Vzgajališče vojnih sirot-Mladinski dom Toneta Tomšiča v št. Petru na Krasu je nastanjen v vilh, ki je bila nekoč last bogataša barona Windischgraetza. V moderni in bogato opremljeni stavbi živi danes 65 pionirjev in pionirk, ki so v vojni izgubili očete ali matere ali pa so stali sami — brez obeh roditeljev. Ti mali, v zadnjem času samo šolski otroci, uživajo v tem domu vso nego in oskrbo ter pravilno vzgojo. Dom je bil ustanovljen jeseni leta 1945, in ga oskrbuje ministrstvo za prosveto LRS.

V preteklih počitnicah so imeli otroci dnevni delovni čas urejen tako, da so tudi pomakali pri različnih delih, pri čiščenju sob, na vrtu, pri tem pa niso opustili šolskega študija — ponavljanja snovi iz preteklega šolskega leta. Otroci so zelo disciplinirani in pridni. Nekateri so pravcati mali umetniki. Taka sta mali risar Slavko Kravas in Slavko Požar, ki je iz odpadkov furnirja sam izdelal v miniaturi dom Toneta Tomšiča.

težke dneve vojnih grozot. Shujšana in slabotna telesa so se jim v dveh letih oskrbe v domu razvila in tudi oči so jim dobile zopet jasen pogled in toplo žarilo. Neizmerno so ti otroci navezani drug na drugega, radi se imajo med seboj, kot rodni bratje in sestrice. Prav tiste dni, ko sem jih obiskala, se je petero najmlajših predšolskih otrok odpravljalo v dom najmlajših v Sloveniji. Težko so se ločili od dosti joka in iskrenega pozdravljanja, ki je bilo ob slovesu.

Otroci, niti najmlajši, se nikogar ne bojijo. Nič več plahosti ne poznajo. Z odkritim in jasnim pogledom zrejo vsakomur v oči. Cilka, mala pevka v domu, je kar pogumno stopila naprej z željo, da bo nekak zapela. Sama sebi si je dala znak za začetek: "Tri, štiri..." in začela z jasnim globokim glaskom peti narodne in partizanske pesmi, mahaje po taktu z debelim ročicami kakor dirigent. Cilka zna mnogo pesmic, nikoli jih ne zmanjka, pa tudi Elka in Dragica sta povedali, da znata peti.

Mladinski dom Toneta Tomšiča v št. Petru na Krasu.

Vila je primerno urejena za mladinsko vzgajališče. Šest prostornih spalnic, bolniška soba in ambulanta, dve učilnici in igralnica, prostorna umivalnica in kopalnica ter jedilnica v podprtilišču dobro služijo svojim namenom.

V pogovoru s to mladino se jasno odraža sproščenost malih src, pozabljenje na

ozadju freske in sicer desno so freske slikarja Omerza, ki predstavljajo internacijo in izgnanstvo ter delovni polet v svobodi, na levi pa je slikar Sedej simboliziral partizansko borbo in talce ter prihod zmagovite svobode.

Ob straneh s heraklitom obloženih sten je nameščena električna razsvetljava, ki razpršuje mehko luč. Prav tako je s heraklitom, ki duši nepotrebn odmev in šume, obložen tudi strop. V stropu in ob straneh so ventilacijski duški, ki so v zvezi s posebno pihalno napravo, ki bo dovajala pozimi termično toploto, poleti pa osvežujoč, primerno vlažen zrak. Nad izhodi oziroma vhodi so nameščene varnostne uči, prav take luči so nizko ob stopnjišču, a vse so v zvezi tudi z lastno električno napeljavo za primer, če bi javna napeljava odpovedala.

Sama kabina je do srede stene obložena z emajliranimi ploščicami, stene od srede do stropa in sam strop pa so pobarvane z emajlno barvo. To je potrebno, da bi se ne nabiral prah, ki povzroča znano za oči utrudljivo migotanje slike, če zaleze v projekcijsko aparaturu. V kabini sta dva najmodernejša projektorja na vodno in zračno hlajenje ter s posebnim oblikovalcem tako povezana, da se bo izvršila povezava brez najmanjše motnje. Projekcijska aparatura je v zvezi s specialnim zvočnikom za visoke in nizke zvoke glasbe in govora še posebej.

in tako mi je mali tercet lepo in ubrano zapel tisto lepo slovensko narodno "Prilabo pomlad...". Ivanka pa je stara 10 let in pojde že v četrti razred. Zna lepo deklamirati, posebno partizanske pesmi ji gre do od srca. Mala temnolasa, štiriletna Dragica ima v domu še dve starejši sestrici. Ne samo njeni sestrici, tudi vsi ostali otroci imajo radi malo nagajivko, in to je bilo hudo po njej ob slovesu pri odhodu v Polzelo. Dragica je doma iz bivše cone A očeta nima, mamica pa je v bolnišnici jetična. Ko sem odhajala, me je proslila naj jo dvignem v naročje. Stisnila se je k meni in prižela obrazek tesno k mojemu licu. Ko je bila spet na tleh, je stekla k ostalim in jim ponosno povedala: "Tvoja rišica ima tudi mene rada".

Prisrčni in iskreni so ti naši mali. Vodstvo mladinskega doma je prevzelo veliko nalogo, nuditi jim vse, da ne bodo imeli nikoli občutka osamelosti in zapuščenosti. Dobrota in ljubezen vzgojiteljic — tovarišic Vande, Pavle, Marjance in ostalih jim v polni meri nadomešča toplo in nežno materinsko ljubezen.

KROJAČNICA

CIRIL PODGORNIK

Tinogasta 5208

Dr. SANTIAGO DOMINGO ZARICH

K rugični zdravnik
Notranje boleznii za ženske in otroke

ROSARIO

Córdoba 6217 T. A. 94223

Pred Vrhovnim Sodiščem L. R. S. se je vršila razprava proti špijonu BITENCU in ostalim agentom tujih obveščevalnih služb

BITENC MIRKO in SOKLIČ JANKO OBSOJENA NA SMRT

Ljubljana, 12. aprila.

Danes zjutraj se je pred Vrhovnim sodiščem LRS v Ljubljani začela razprava proti teroristični in špijonski organizaciji z obtoženim Mirkom Bitencem na čelu. Predsednik kazenskega sodnega zbora je podpredsednik Vrhovnega sodišča LRS dr. Matej Dolničar, na pa sta sodnika Vrhovnega sodišča LRS dr. Ludvik Gruden in Rihard Knez. Obtožnico zastopata Vladimir Krivic, javni tožilec LR Slovenije, in njegov pomočnik Martin Žalik. Po zakonu o kaznivih dejanjih zoper ljudstvo in državo so obtoženi: **Mirko Bitenc**, roj. 1896. leta v Predgradu pri Radovljici, profesor brez stalnega bivališča; **Radivoj Rehar**, roj. 1894. leta v Šturjah pri Ajdovščini, književnik in publicist iz Ljubljane; **Marijan Dokler**, roj. 1905. leta v Kra-

nju, duhovnik iz Ljubljane;

Vinko Zor, roj. 1892. leta v Vačah pri Medvodah, duhovnik iz Ljubljane; **Ciril Dimnik**, roj. 1898. leta v Slapah pri Ljubljani, gozdarski inženir iz Ljubljane;

Aleksander Žekar, rojen 1914. leta v Ragoški Slatini, železostrugar iz Tržiča;

Albin Sirk, roj. 1919. leta v Kojškem pri Gorici, študent iz Gorice;

Marija Kernc, roj. 1892. leta v Ložu, nameščenska iz Ljubljane;

Marija Križnič, roj. 1891. leta v Ligu nad Kanalom, šivilja iz Ljubljane;

Jožica Bitenc, roj. 1895. leta v Ligu nad Kanalom, učiteljica v pok. iz Ljubljane;

Alojz Krek, roj. 1922. leta v Ljubljani, študent brez stalnega bivališča, in

Janko Soklič, roj. 1918. leta na Bregu pri Žirovnici, nameščeneec brez stalnega bivališča.

vojaškem položaju v državi. Da bi pa špijoni prikazali politično stanje v naši domovini tako, kot so si ga želele tuje obveščevalne službe za vojno-hujskaško propagando proti FLRJ, so si obtoženci izmišljali in potvarjali podatke ter v svojih obveščevalnih poročilih blatili ljudsko oblast in množične organizacije.

OBTOŽENI DOKLER MARJAN JE ŠKOFIJSKIM ORDINARIATOM V LJUBLJANI ORGANIZIRAL FINANCIERANJE ŠPIJONOV

Obtoženi Marijan Dokler je v marcu 1946 vstopil v Bitenčevo špijonsko organizacijo, zbiral vohunske podatke ter jih preko obsojenega Stanka Leniča in soobtožene Marije Križnič pošiljal soobtoženemu Bitencu. Deloval je kot organizator špijonske mreže. Poleti 1946 je skupno s škofijskim ordinariatom v Ljubljani in soobtoženim Mirkom Bitencem organiziral financiranje te špijonske organizacije, ker se je z magistrom Ustarjem dogovoril, da je v ta namen dal na razpolago 60.000 din za 200.000 lir, ki jih je soobtoženi Mirko Bitenc položil v Rimu pod parolo "Aurora". Poleg tega pa je širil sovražno literaturo, ki poziva na nasilno odstranitev ustavnega reda FLRJ.

BUDNOST LJUDSTVA JIM JE ONEMOGOČALA IZVEDBO ZLOČINSKIH NAČRTOV

V utemeljitvi naglašajo obtožnica, da so kazniva dejanja obtoženih dokazana z njihovimi lastnimi priznanji, številnimi dokumenti in izjavami prič.

Popolnoma je jasni, da je delovanje te skupine špijonov navadno vohunstvo, ker vsebuje vse elemente špijona-

OBTOŽENCI SO PRI ZASLIŠEVANJU PRIZNALI SVOJE ŠPIJONSKO PROTILJUDSKO IN PROTIDŽAVNO DELOVANJE

Po prečitaniu obtožnice je bil prvi zaslišan **Žekar Aleksander**. Med drugim je tudi priznal, da je za špijonsko delo dobil 13.000 din nagrade in da je poslal 3 pisma, v katerih je hujskal na oboroženo intervencijo proti FLRJ.

Bitenc Jožica je po izmikanju priznala, da je bilo njeno delovanje špijonsko in da je vzpostavila zvezo z agentom tuje obveščevalne službe soobtoženim Reharjem. Obtoženka se je s špijoni sestajala v cerkvah.

Obtožena **Marija Kernc** je bila uslužbena pri "Oznanilu", verskem listu

že: globoko konspirativnost, šifre, javke, organiziranje obveščevalne mreže in visoke nagrade, ki so jih prejemali od centrov tujih špijonskih služb v inozemstvu. Predmet njihovega vohunstva so vojaški podatki in o splošnem političnem ter gospodarskem stanju v državi, ki so jih zbirali po točnih navodilih za izvrševanje špijonske službe.

Pobudnik tega njihovega zločinskega delovanja je vojni zlobinec Miha Krek, predsednik takojmerovanega "Slovenskega narodnega odbora" v Rimu, ki je samo nadaljevanje izdajalskega delovanja vseh protiljudskih klik iz dobe okupacije. Obtoženi so že med okupacijo vršili vohunstva in izdajalstva. Ko pa so videli, da pri svojem izdajalskem delu nimajo nikake zaslombe pri ljudstvu, so zaradi svoje globoke mrznje do lastnega naroda vedno globlje padali v blato plačane špijonaže in narodnega izdajstva.

V svoji bolni ambiciji, da se bodo s pomočjo tuje oborožene intervencije polastili oblasti, so preko tujih špijonskih služb dajali mednarodni reagenti material za vojnohujskaško propagando, hoteč z grožnjami neposredne vojne tujih sil proti FLRJ ustvarjati vojno psihozo in zavreti delovni polet ljudskih množic pri izvrševanju petletnega plana.

Toda ljudske množice so že od prvega početka njihovega zločinskega delovanja sprevidele njihovo vohunsko in izdajalsko delo v službi tujih gospodarjev. V dveh letih svojega zločinskega delovanja ni namreč mogla ta bedna skupina izkoreninjencev in izdajalcev naroda pridobiti za svoje špijonsko delovanje nikogar razen nekaj protiljudskih duhovnikov katoliškega klera in nekaj starih gestopovskih agentov.

Ljubljanske škofije in priznala, da je zbirala vohunske podatke o našem gospodarstvu in vojski.

Duhovnik **Dokler Marjan** se je pri zaslišanju pokazal kot tip zagrizenega jezuita, ki hoče s svojim izmikanjem potvarjati dejstva ali pa jih vsaj omiliti. Zakrknjeno je tajil in ni hotel ničesar priznati a je potem pod težo dokazov moral priznati sodelovanje v vohunski družini.

Tudi duhovnik **Vinko Zor** je priznal, da se je sestajal z M. Bitencem, ki mu je naročil, da naj bi prevzel informacijsko službo. Z Bitencem je povezal tudi Doklerja in Kokolja, zvezo z Bitencem pa je obdržal Dokler. Sam je nosil poročila Kokolju in obratno.

Stari špijon **Rehar Radivoj** je v celoti priznal svoje špijonsko delovanje, za katero je v 9 mesecih dobil 121.000 dinarjev. Izjavil je, da je že v začetku avgusta l. 1940 stopil v službo tuje špijonaže, za kar je nekaj časa dobival po 2000, pozneje pa 4000 dinarjev.

ZASLIŠEVANJE GLAVNEGA OBTOŽENCA BITENCA

Obtoženi Bitenc je priznal svojo zločinsko dejavnost proti FLRJ in odkril svoje špijonske zveze v Rimu, Trstu, Gorici in Avstriji. Priznal je, da je po nalogu Mihe Kreka organiziral špijonsko organizacijo v službi tujih vohunov. Klevetniške letake proti FLRJ je tiskal v tiskarni "Budini" v Gorici in

Obtožnica

Obtoženi so kot pripadniki tuje špijonske službe vršili vse do aretacije zločinska dejanja, s katerimi so hoteli nasilno odpraviti obstoječo državno upravo FLRJ. Po nalogu predsednika narodnega odbora "Slovenskega narodnega odbora" v Rimu, obsojenega zločince Mihe Kreka in agenta tuje špijonaže službe v Švici Vauhauka so se preko prvoobtoženega Mirka Bitenca povezali s šefi tujih obveščevalnih služb v Gorici in Trstu. Po njihovih navodilih so sami in po svoji špijonski mreži zbirali vohunske podatke o JA ter o splošnem gospodarskem političnem stanju v državi. V skladu s vojnohujskaško propagando proti naši domovini so organizirali oborožene tolpe, da bi vpadale v FLRJ in pri nas povzročale nerede. V inozemstvo so pošiljali poročila, v katerih so pozivali na oboroženo intervencijo v naši državi in na vmešavanje v njene notranje zadeve, preko tujih špijonskih služb, vojaških komand in diplomatskih predstavništva pa so stanje v FLRJ prikazovali kot vladavino terorja, brezpravja in preganjanja vere.

"SLOVENSKA DEMOKRATSKA ZVEZA" — AGENTURA TUJE VOHUNSKE SLUŽBE

V obširni obtožnici je tudi, da pri svojem špijonskem in terorističnem delovanju so se obtoženci naslanjali na tako imenovano "Slovensko demokratsko zvezo" v Gorici in Trstu ter njene vodilne člane dr. Kacina, dr. Tolija, Kemnerja in druge, ki so tej špijonski organizaciji vzdrževali kanale med šefi tujih špijonskih služb v Gorici in Trstu ter pomagali organizirati oborožene tolpe. Nadalje so se obtoženi opirali na vojne zločince v taborišču Senegaglia v Italiji ter na višje oficirje italijanskih demokratijskih oboroženih enot, s katerimi so se preko predstavnikov KRDZ v Gorici sestajali v Vidmu, Gorici in na Stari gori.

Bitenc je špijonsko mrežo organiziral po nalogu in z denarno podporo obsojenega vojnega zločince Mihe Kreka. Prila 1946 je obtoženi Bitenc po nalogu obsojenega zločince Mihe Kreka in njegovo denarno podporo prišel v Slovenijo po špijonskih zvezah Andre-

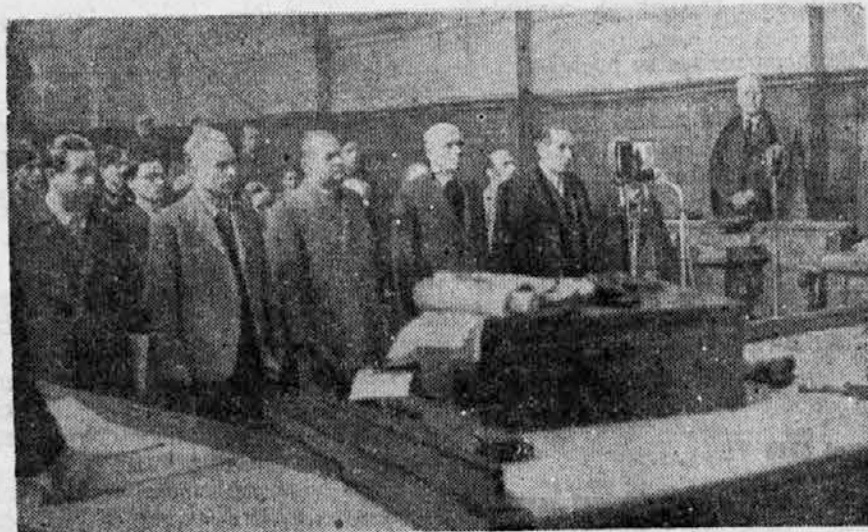
ja Glušiča. Ker v Ljubljani, kjer se je skrival pr isvoji svakinji, soobtoženi Mariji Križniči, ni dobil nobenih sodelavcev, se je preko soobtoženke Križniči povezal s škofijskim tajnikom Stankom Leničem, da bi mu pomagal organizirati obveščevalno mrežo.

ITALIJSKI DEMOKRISTJANSKI OFICIRJI SO OBOROŽEVALI TERRORISTIČNE TOLPE PROTI F.L.R.J.

Za organizacijo in oborožitev teh tolpe iz pobeglih vojnih zločincev se je obtoženi Bitenc že od aprila 1947 preko dr. Kacina, predstavnika "Slovenske demokratske zveze" v Gorici, pogajal z oficirji italijanskih demokratijskih oboroženih enot in predstavniki vojske neke zapadne države.

V Vidmu se je dvakrat sestal z nekim polkovnikom demokratijskih oboroženih enot, kateremu je dal špijonsko poročilo o stanju v naši državi, se z njim pogajal za oborožitev in odstop določenega terena za vojaško vežbanje terorističnih tolpe ter se dogovoril za nadaljnje sodelovanje preko nekega duhovnika v idmu.

Poročila, ki jih je ta špijonska organizacija pošiljala CPU 10.720, obveščevalnim službam nekih tujih držav, italijanskim demokratijskim vojaškim funkcionarjem, vojnemu zločincu Mihi Kreku in agentu Kacinu so vsebovala podatke o političnem, gospodarskem in

Obtoženci Bitenčeve skupine pred sodiščem.

je tam s Kacinom in Krpanom tvoril spojnisko trojko. Izjavil je pred sodiščem, da je bil član tako imenovane eksekutive "Slovenske ljudske stranke" od novembra 1943. leta, poleg njega pa so bili še Marko Krajnc, Stare Miloš, Sinersu Rudolf, Krošelj Jože in Koder, ki so delali po navodilih Mihe Kreka. Direktive jim je Krek pošiljal po kurirju Godini J. in preko radijske zveze,

Bitenc kot domobranski major

RAZPRAVA JE NEIZPODBITNO DOKAZALA, DA JE MIHA KREK ORGANIZIRAL IN VODIL ŠPIJONAŽO IN TERORISTIČNE TOLPE PROTI F.L.R.J. PO OBTOŽENEM BITENCU V ITALIJI, GLUŠIČU V AVSTRIJI IN VAUHNIKU V ŠVICI,

pri čemer so mu neposredno pomagali Angloameričani v Italiji in Avstriji ter oficirji demokristjanskih oboroženih enot. — Bitenc razkrinkal špijona Sirka. — Tudi nune Klaverjeve družbe so bile povezane s špijonom Bitencem. — Škofijski tajnik Lenič je razkrinkal lažne zagovore Doklerja, Dimnika in Kernčeve — Vse točke obtožnice so bile potrjene in dokazane

GOVOR JAVNEGA TOŽILCA LRS TOV. KRIVICA VLADA

Predsednik sodišča je dal besedo javnemu tožilcu LR Slovenije tov. Krivicu Vlado, ki je navdušeno pozdravljen z dolgotrajnim ploskanjem v dvorani, imel zaključni govor:

"Tovariši sodniki vrhovnega sodišča LRS! Približujemo se koncu sodne razprave. Ob tej priliki bi se hotel dotakniti predvsem vprašanja rezultatov in posebnosti procesa proti obtoženemu Bitencu in njegovi družini.

Pred poldrugim letom, konec avgusta 1946, se je končal veliki proces proti vojnim zločincem Rupniku, Hacinu, Roesengerju in Vizjaku, ki je razkril pred slovenskim narodom in pred vso svetovno javnostjo zločine, ki so jih največji zločinci in izdajalci v zgodovini slovenskega naroda vršili v kritičnih in usodepolnih dneh okupacije slovenske zemlje po italijanskem in nemškem fašizmu in imperializmu.

Že tedaj se je pokazalo, da je pobegli Krek vodja vsega narodnega izdajstva, glavni iniciator, organizator in finančier vojaških in propagandnih formacij in akcij, ki so naperjene proti slovenskemu narodu. Vlogo belogardizma, četništva, katoliške cerkve je v Jugoslaviji že doslej popolnoma razkrinkana s procesi proti Rupniku, Mihailoviču, Stepincu, Nagodetu in drugim. Vendar pa je pričujoči proces nov prispevek k temu vprašanju.

Sedanji proces proti polkovniku Bitencu dokazuje ponovno in še nepri- merno bolj zgovorno zločinsko vlogo obsojenega vojnega zločincea Mihe Kreka za časa okupacije, njegovo odgovornost za zločine belogardističnih in četniških organizacij na vsem slovenskem

ki jo je vzdrževal Miloš Stare.

(Op. ured. Kakor poroča "Svobodna Slovenija" se Miloš Stare nahaja v Buenos Airesu in je predsednik "ubežnikov, ki so tu ustanovili "Društvo Slovencev").

Bitenc je tudi izpovedal, da se je sestajal z vodji Gestapa Messnerjem in Foersterjem.

Obtoženi Krek Alojz je kot fanatičen klerofašist postal agent Gestapa. Pri zaslišanju je takoj priznal krivdo v smislu obtožbe. V svojem zagovoru je dejal, da je postal vojni zločinec zaradi svoje klerofašistične vzgoje in ker so predstavniki SLS označevali Osvobodilno fronto za razbojniško organizacijo.

Tudi obtoženec Janko Soklič, gestapovski plačanec in četniški kurir je svojo krivdo v smislu obtožbe priznal z nekaterimi pridržki.

DOKAZNI POSTOPEK

Nadalje je sodišče pričelo z dokaznim postopkom. Zasišlo se je priče in čitalo vohunska poročila in izjave.

ozemlju in njegovo sodelovanje z Gestapom, kakor tudi vlogo cerkve.

Za obtoženece Žekarja je značilna njegova igrana naivnost in nevednost ob istočasnih velikih ambicijah za fidersko vlogo. Tipičen gestapovski agent, ki nadaljuje svoje početje še po vojni in služi novim gospodarjem. Pred sodiščem se je pokazal zakrknjenega.

Med drugim je nato glede kazni obtožencev predlagal:

Iz navedenega izhaja po mojem mišljenju in mislim, da je to tudi mišljenje vse slovenske javnosti, da zasluži prvo-obtoženi Bitenc najostrejšo kazen tako za svoja dejanja za časa okupacije kakor še posebej zaradi dejanj po osvoboditvi. (Dolgotrajno ploskanje.)

Teža dokazanih zločinov in kazenska odgovornost obtoženih Reharja, Žekarja, Sokliča in Kreka Alojza je taka, da so, mislim, primerne najstrožje kazni. (Ploskanje.)

Zelo visoka je stopnja kazenske odgovornosti tudi pri Sirku, Doklerju in Dimniku. Ostalim obtožencem je krivda dokazana in mislim, da zaslužijo primerno kazen.

Zaključil je svoj govor: Naše ljudstvo gradi in bo gradilo mirno, brez ozira na vse provokacije in hujskanja na novo vojno bo gradilo svoje gospodarstvo in kulturo, zavedajoč se rastoče nepremagljive rasti, ki je v enotnosti ljudstva, v nadaljni graditvi naše velike, svobodne, slavne države, pod genialnim vodstvom herojskega maršala Tita."

Govor javnega tožilca so poslušalci v dvorani sprejeli z dolgotrajnim ploskanjem. Sledili so nato govori branilcev, replika javnega tožilca, in zaključni govor obtožencev. Nato je vrhovno sodišče v imenu ljudstva izreklo razsodbo.

HERRERIA DE OBRAS
HUMAR y MAKUC.

Av. Central 3720

Calle No. 2 3729

U. T. 741-4520

ŠPIJON BITENC MIRKO IN GESTAPOVEC SOKLIČ OBDOJENA SMRT, OSTALI OD DOSMRTNEGA ODVZEMA PROSTOSTI DO DVEH LET ZAPORA

Ljubljana, 16. aprila.

Danes ob 18. uri je bila izrečena sodba proti Bitencu Mirku in reoristični organizaciji. V razpravni dvorani in pred sodno palačo se je zbrala večstična množica, ki je z velikim zanimanjem in odobravanjem sledila čitanju sodbe. Vrhovno sodišče Ljudske republike Slovenije je v imenu ljudstva izreklo naslednjo sodbo:

Bitenc Mirko in Soklič Janko sta obsojena na smrtno kazen z ustrelitvijo in na trajno izgubo vseh državljskih pravic.

Rehar Radivoj, Žekar Aleksander in Krek Alojzij so obsojeni na kazen dosmrtnega odvzema prostosti s prisilnim delom in na trajno izgubo vseh državljskih pravic.

Sirk Albin je obsojen na kazen odvzema prostosti s prisilnim delom za dobo 20 let in na izgon iz države za vselej po izdržani kazni.

Dokler Marjan je obsojen na kazen odvzema prostosti s prisilnim delom za dobo 18 let in na izgubo vseh državljskih pravic za dobo 5 let.

Dimnik Ciril je obsojen na kazen od-

vzema prostosti s prisilnim delom za dobo 14 let in na izgubo vseh državljskih pravic za dobo 3 let ter na popolno zaplembo premoženja.

Zor Vinko in Kernc Marija sta obsojena na kazen odvzema prostosti s prisilnim delom za dobo 8 let in na izgubo vseh državljskih pravic za dobo 3 let.

Križnič Marija je obsojena na kazen odvzema prostosti s prisilnim delom za dobo 3 let in na izgubo državljskih pravic za dobo 2 let.

Bitenc Jožica pa je obsojena na kazen odvzema prostosti s prisilnim delom za dobo 2 let in na izgubo državljskih pravic za dobo 2 let.

Sodišče je zatem v obširni utemeljitev prikazalo kazenskopravno odgovornost celotne špijonske in teroristične Bitencove organizacije pod vodstvom vojnega zločincea Mihe Kreka, Glušiča in Vahnika, nato pa utemeljilo krivdo vsakega posameznega obtožencea.

Sodba Vrhovnega sodišča LRS je vomočna, le Bitenc Mirko in Soklič Janko, ki sta obsojena na smrt, imata pravico vložiti prošnjo za pomilostitev pri predsedniku LRS in pri članu predsedstva LRS. Prošnjo za pomilostitev mora biti vložena pri predsedniku LRS in pri članu predsedstva LRS, ki sta obsojena na smrt, imata pravico vložiti prošnjo za pomilostitev pri predsedniku LRS in pri članu predsedstva LRS.

OBVEŠČENJE IZSELJENCEM POVRATNIKOM II. SKUPINE

1) Naznanja se vsem izseljencem povratnikom, kateri so se prijavili povratek v domovino z drugim transportom "Partizanke", da počakajo pisno obvestilo Poslaništva FLRJ v Buenos Airesu, da se jim odobrava povrnitev z omenjenim transportom. Med tem časom, pa vsi oni, ki niso še oddali formularje z fotografijami za prošnje potovanja, treba je, da jih čimprej oddajo Poslaništvu.

2) Prihod "Partizanke" v Buenos Aires se pričakuje dne 20. maja. Po tem računa, da bo II. skupina povratnikov odpotovala iz Buenos Airesa, odnosno iz Montevidea, okoli 25. maja. Opozarjamo vse one, ki odpotujejo v tem času uredijo vse potrebne formalnosti, ki so v zvezi z potovanjem v domovino.

3) Po sporočilu Poslaništva FLRJ v Buenos Airesu, vozni listki za povratnike druge skupine, stanejo za I. in II. razred \$ 700.—. Ta cena je za odrasle otroke do 7. leta potujejo brezplačno in otroci od 7 do 14 let plačajo polovico vožnje. Poslaništvo FLRJ v Buenos Airesu odobri brezplačno retričacijo onim izseljencem povratnikom, za katere se dokaže, da so reveži ter nimajo sredstev za plačilo vožnje.

Agencija "Wilson Sons y Cía.", ulica Sarmiento 345 je pričela razpisati potne listke s 1. majem in sicer le za one povratnike, ki dobe pisno potrdilo od Poslaništva FLRJ v Buenos Airesu, da se jim je odobril povrnitev z II. transportom povratnikov.

4) Za informacije o prtljagi in rečeh, katere je mogoče odpeljati s povratniki, treba je, da se povratniki obrnejo na naše izseljeniške organizacije v okraju kjer živijo ali pa na Komisijo za rekonstrukcijo Jugoslavije, ulica Santa Fe 2944, Buenos Aires, katera uraduje delovne dneve od 14 do 20 ure in ob sobotah od 9 do 12 ure.

5) Izseljenci povratniki morajo si preskrbeti pri podjetju, odnosno delodajalcu, pri katerih so delali v Argentini, pisмено spričevalo, v katerem se potrjuje koliko časa so pri njih delali in kakšno delo so opravljali. Spričevala so potrebna, da se bo moglo v domovini izseljencem povratnikom vračunati pokojninsko zavarovanje za službo izvršeno v Argentini in to predpisu zakona o socialnem zavarovanju.

Poleg tega se tudi priporoča izseljencem povratnikom, da si nabavijo spričevala o šolski in strokovni izobrazbi v kolikor so to izobrazbo dobili v Argentini.

6) Nove prijave za povratek v domovino se sprejemajo vsaki dan, samo za III. transport.

Vsaka nadaljna pojasnila v zvezi s povratkom v domovino jih objavili v bodočih številkah "Slovenskega Glasa" in "Jugosl. Vjesnika".

Komisija za rekonstrukcijo Jugoslavije pri Centralnem Jug. Svetu v R. Argentini.

ODBOR ZA JUGOSLOVANSKO PRIMORJE V ARGENTINI

Cor. Ramón Lista 5158 — Buenos Aires

OPOMBA

vse Slovence iz Primorja in Hrvate iz Istre, ki so po zadnji mirovni pogodbi pripadli v meje FNR Jugoslavije, da se morajo vsi prijaviti za pridobitev jugoslovanskega državljanstva in to do 30. junija 1948. Čeprav ni ta prijava za nikogar obvezna, vendar smatramo in priporočamo, da se prijavijo vsi vojno rojaki, kajti v nasprotnem slučaju ne bodo imeli nikjer zaščite.

Za vsa nadaljna pojasnila, obrnite se na naša društva, kjer boste dobili potrebne prijavnice za dopolnitev, kakor tudi pisмено na Odbor za Jug. Primorje, kateri mam bo na zahtevo dostavil (posebno v notranjost) vsa prijavnice in prijavnice potom pošte.

Prijavnice lahko osebno izročite izpolnjene v naših društvih ali pa jih pošljete na Poslaništvo FLR Jugoslavije, calle Charcas 1705, Buenos Aires.

ODBOR ZA JUGOSL. PRIMORJE V ARGENTINI

HERRERIA DE OBRAS
BRATA RIJAVEC

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Segurola 1608-14

U. T. 67-6250

Buenos Aires

SLOVENSKI GLAS

Propietario: Sociedad Yugoelava "HOGAR POPULAR ESLOVENO"

CORONEL RAMON LISTA 5158 — T. A. 50 (Devoto) 5502

Director: LADISLAV ŠKOF — Administrador: ESTANISLAV BATIO
ZASTOPNIKI:

Córdoba in okolico: Franc Kurinčič — Pinzón 1639.

Rosario in okolico: Stefan Žigon — Avenida Lagos y Horqueta.

Villa Calzada in okolico: Golobič Marko.

La Loma Negra in okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada

Ca Ballito: Marija Klarič — José Bonifacio 663, Buenos Aires.

Montevideo: Vera in Milka Ogrizek — Rectificación Larañaga 2235.

Saavedro in okolico: Viktor Metljak: Ramallo 4962.

Mar del Plata: David Grilj, Calle 90 No. 58 — Mar del Plata.

Buenos Aires, 8 de Mayo de 1948

No. 9

Podpreti moramo edino naš napredni tisk

Večkrat smo že napisali v našem listu kako neobhodno nam je potrebna naša beseda v tujini. Posebno pa je potrebna v današnjih časih, ko svetovna reakcija ponovno ograža svetovni mir ter grozi z novo vojno, da bi tako zagotovila nove ljudske demokratične države, ki so izšle iz poslednje vojne razkolne s težkimi izgubami in s potoki prelite krvi.

Vsak pošten Slovenec v izseljeništvu se zaveda, da je le potom našega naprednega tiska pravilno informiran o življenju svojih bratov v osvobojeni domovini, o njihovih naporih pri rekonstrukciji, od vojne porušenih domov in pri ugotavljanju novih pogojev za boljšo bodočnost.

Vemo, da nam zapadni svet ni naklonjen, čeprav je Jugoslavija v vojni, ki je komaj odigrala, žrtvovala tisoče in tisoče najboljših sinov, za rešitev našega sveta, pred najkrvoločnejšim sovražnikom, kar jih je poznala zgodovina. Tudi, ki so nam bili zavezniki v tej vojni, hočejo danes zatajiti vse te žrtve in celo podpirajo ravno tiste, ki so bili povzročitelji toliko gorja in solz.

Če pomislimo, da so vse glavne informacijske agenture v rokah tistih, ki so nam vzeli del naše Primorske z Gorico, ki nam odrekajo Koroško, ki hočejo Trst ponovno Italiji in ki nočejo dati brezpogojno niti zrna pšenice slovenskim narodom, tedaj bomo spoznali, da ni tudi v njihovem interesu pokazati današnjo Jugoslavijo v pravi luči, to se pravi pokazati svetu, kako je nova Jugoslavija z vso hitrostjo dvignila iz razvalin, celo prekoračila proizvodno produkcijo in to brez takozvanega Maršalovega načrta. Ni jim v interesu povedati svetu, da je tak uspeh možen le tam, kjer je vpostavljen človekova ljudska demokracija, kjer celokupen narod gradi in ustvarja, neozirajoč se na grožnje sovražnikov.

Namen našega lista je torej, poročati našemu izseljeništvu resnični položaj naše domovine FLRJ ter istočasno pobivati vsako laž, ki je napisana proti nam. Da pa bomo tudi v bodoče imeli možnost nadaljevati z našim delom, potrebujemo ne samo, da ohranimo, temveč celo zboljšamo naš list. Da pa to dosežemo ni odvisno samo od nas, temveč od vseh naših izseljencev, raztresenih širom Južne Amerike.

Izdajanje lista je v današnjih časih zelo težavno, ker stroški tiskarne so vedno večji, a list se vzdržuje zgolj z naročnino, oglasi in prostimi prispevki. Sedaj, lahko rečemo, je list finančno dobro izhajal, za kar se moramo zahvaliti vsem tistim rojakom, ki so z darovi, naročnino ali oglasi pripomogli k izdajanju lista. Toda mi moramo naprej, to se pravi, radi bi SLOVENSKI GLAS izdajali tedensko, da bi na ta način našim čitateljem bolj ustregli. Prepričani smo, da bi se naše želje lahko uresničile in to kljub vsem težočam, če le pridemo do par stotin novih naročnikov. Za to bi se moral vsak sedanji naročnik truditi za agitacijo med Slovenci, posebno pa to na deželi in kjer bi bilo najbolj priporočljivo prirediti zabavne večere in čajanke v prid našega lista. Kakor smo že prej omenili, so nam zelo v pomoč denarni pripomočki za izdajanje lista. Tudi v tem apeliramo na čitatelje, da bi nadaljevali v tej smeri in pridobili posnemalce.

Ni potrebno, da bi ponovno povdarjali o potrebi našega tiska, kajti kakor smo že povedali, je SLOVENSKI GLAS edina vez, ki veže izseljence z domovino. Ne smemo pustiti, da bi nasprotniki Jugoslavije, ki z lističem "Svobodna Jugoslavija" in "Duhovnim življenjem" širijo vsakovrstne nizkotne in nesramne laži med izseljenci, imeli uspeh v tem podlem delu. Njim denarja ne pripomaga in imajo vsa potrebna sredstva za izdajanje svojih listov. Tudi v svetovni borbi in lažeh ne zaostajajo. Kar jim pa primanjkuje je čitateljev in naročnikov od strani naših izseljencev, kar smo pa prepričani, da naše trezno in razumno ljudstvo ne bo nikoli nasedalo njihovim lažipropagandi.

Ravno zato moramo mi podvojiti naše sile, da pobijemo vso laž ter da naš list v pravi luči kdo so naši sovražniki in sovražniki naše domovine. Da pa to dosežemo je najboljšo sredstvo naš tisk in zato ga moramo podpirati. Vsaka najmanjša pomoč za naš list od strani zaveznih Slovencev, bo pripomogla, da zadamo smrtni udarec lažnjivemu tisku in našim sovražnikom.

Naš napredni tisk v tujini je duševna vez med našimi izseljenci, ki v mnogih letih svojega bivanja v gostoljubni Argentini, niso nikoli pozabili, da so Slovenci in delovnega ljudstva.

Apeliramo na vse naše zavedne rojake in rojakinje, da z vso svojo požrtvovalnostjo podpirajo naš list, to je našo tiskano besedo, potom katere govorimo in stike z vso izseljensko družino, tolmačimo njene težnje in prinašamo jo v koristne informacije, ki so v korist naše izseljenske skupnosti.

Niti ena sama slovenska družina, niti en posamezen rojak, ki se zaveda svoje odgovornosti našega naprednega tiska v tujini ne bi smel biti brez našega SLOVENSKEGA GLASA!

Naš klic naj bo: SLOVENSKI GLAS V ROKE VSAKEGA ROJAKA
V VSAKO SLOVENSKO HIŠO! SLOVENSKI GLAS NAJ POSTANE
SLOVENSKO GLASILO! NA DELO ZA RAZŠIRJENJE SLOVENSKEGA
GLASA!

Vesti iz Organizacij

"ASADO" V SLOV. LJUDSKEM DOMU

Res veliko število članov in prijateljev našega društva se je udeležilo nedeljskega "asada". Zbrani smo bili pri velikih dolgih mizah in bili smo res kot ena velika složna družina. Naši člani Ličen, Magajna, Mohorčič in še drugi so res izvrstni mojstri za peči meso na ražnju. Kar je pa vsem največ ugajalo, so bile okusne domače klobase. Dobro so se izkazale tudi naše pridne članice, ki so prav dobr opostregle vse udeležence.

Škoda, da smo imeli v popoldanskih urah slabo vreme, ker je pričelo deževati in se tekma keglanja ni mogla zaključiti.

Naša mladina je bolj pozno pripravila čajanko, na kateri je tov. Krmac predaval o pomenu tečajev za slovenski jezik. Spregovoril i so tudi par besed tovariši Semolič, Pečenko in Kurinčič in od mladinskega odseka tov. R. Bevič. Na ta način je bil otvorjen tečaj za podučevanje slovenščine, kateri se je pričel v sredo 5. maja. O tem več poročil v Mladinskem Glasu.

Želja vseh onih, ki so se udeležili nedeljskega "asada" je, da bi se večkrat tako sestali v našem društvenem domu.

U. S. J. PODRUŽNICA PIÑEYRO

V nedeljo 25. aprila se je vršil sestanek v naši podružnici. Na tem sestanku se je največ razmotrivalo glede zgradbe društvenih prostorov. Tov. predsednik L. Tavčar je navzočemu članstvu obrazložil, kako važen je ta korak in pozival vse prisotne, da bi podprli to iniciativo. Bil je že na občnem zboru odobren predlog za nakup zemljišča in zgradbo lastnega doma in je bila v ta namen že izvoljena posebna komisija. Po informacijah te komisije se je na nedeljskem sestanku sklenilo, da se ojači kampanjo za nabiranje prostovoljnih prispevkov, da se čimprej nakupi zemljišče.

Med članstvom vlada veliko navdušenje, da se zgradi društveni dom in kampanja je v teku. Zbralo se je v ta namen že \$ 3.000.— in imena darovalcev bodo objavljena v bodoče v Slovenskem Glasu.

Naši člani so vsi pridno na delu, da čimprej postavimo lastni dom in komisija je na delu, da poišče primerno zemljišče, ki naj leži na ugodnem kraju za vse članstvo.

Naše geslo je torej: na delo, da zgradimo društveni dom, kateri bo naše kulturno središče v prid čeli naši jugoslovanski naselbini.

A. Hrvatin

"Fotografični album Jugoslavije"

BUENOS AIRES 1948

Dolgo se je čutila potreba po publikaciji, katera naj bi v slikah prikazala Novo Jugoslavijo. To pomanjkanje je bilo odstranjeno s posređenim izdajem Albuma fotografij, ki so opremljene z besedilom v kasteljansčini, zato, da se seznanijo z vsebino ne samo naši izseljenci in naša mladina, ki skoro bolje obvlada kasteljanski jezik, nego jezik svojih staršev, temveč tudi vsi Argentinci kateri se zanimajo za spoznanje naše domovine. Ta najnovejša publikacija je izredne predstavljajoče vrednosti in prinaša na 64 straneh velikega formata (24 x 32 cm) 173 izbranih fotografij, katere so tako dobro razporejene da predstavljajo izredno zanimivo reportažo o naši domovini. V prvem delu albuma so prikazana naša mesta, industrijski centri, pristanišča, kopališča, zgodovinski spomeniki, starodavne stavbe, slikarstvo in kiparstvo ter prirodne lepote naših krajev in naš folklor, v katerem se posebno izražajo naše lepe narodne noše. V nadaljnjem delu albuma so natisnjene izvirne fotografije iz narodno-osvobodilne borbe, od postanka prvih partizanskih skupin do končne zmage nad zavojevalcem. Zelo pretresljive so strani ki prikazujejo zverinske zločine okupatorjev, italijanskih fašistov, nemških nacistov ter ustašev in četnikov, kakor tudi ruševine naše domovine; naslednji del pa kaže obnovo domovine, vdeležbo narod-

nih množic, posebno mladine v obnovi porušenih vasi, šol, deških domov in počitniških zgradb. Vse to je resnični prikaz napore narodov Jugoslavije v neodoljivi želji da dvignejo svojo domovino iz vojnih razvalin in si zgrade in gradnji mostov, hidrocentral, tovarnen, železniških prog, auto-cest, gradnji srečnejšo domovino svobodnih ljudi. Zadnje strani so posvečene narodnim manifestacijam ob priliki prslave 1. maja in dneva zmage 9. maja; na teh fotografijah se vidi mimohod mladink, fizikulturnikov in naše junaške ljudske vojske.

Ta album predstavlja izredni prispevek za spoznavanje naše domovine, njenih prirodnih in umetniških lepote, borbe njenih narodov v osvobodilnem boju in njihovih naporih v obnovi in v pri izpolnjevanju petletnega plana in zato ga naše uredništvo najtopleje priporoča. Ta album mora priti v vsako našo hišo in potrebno je, da ga spozna vsak naš človek. Album je bil natisnjen v tiskarni "Córdoba", katere lastniki so naši rojaki Ferfolja, Baretto in Paškulin in ga je uredil Ivan Borić.

Cena albumu je 6 pesos in se ga lahko nabavi pri vseh naših izseljenskih organizacijah in v uredništvu Slovenskega Glasa, calle C. R. Lista 5158, Buenos Aires.

Rojaki iz notranjosti ga lahko naroče po pošti.

Za naročila po pošti dodati še \$ 0.50.

NOVO STAVBENO PODJETJE

R. Strehar - J. Lisjak

Calle FRANCISCO BAUZA 2694

T. A. 64 - 1509

Za kalkulacije, Proračune in Firmo obrnite se do novega konstruktorja
RUDOLFA STREHAR — Zasebno: Calle Dublin 4218 - T. A. 51 - 5035

SMRT FAŠIZMU

Mladinski Glas

SVOBODA NARODO

Habla el 'Dire'

Mis estimados amigos:

Con gran alegría hemos visto como el número de inscriptos para el Curso de Idioma Esloveno organizado por nuestra Comisión Juvenil Central, iba aumentando día a día hasta llegar a totalizar el número de ochenta jóvenes que están dispuestos a concurrir para perfeccionar sus conocimientos de su idioma de origen.

Este es de por sí, un buen comienzo, si bien debemos tener en cuenta que las "brigadas" de voluntarios han cumplido solamente el 50 % de su trabajo. Pero, no debemos dar por seguro el éxito de la tarea que hemos emprendido, pues aún falta la parte que pondrá a prueba nuestra constancia y dedicación, esto es asegurar la concurrencia a clase del mayor número de jóvenes y durante el tiempo que sea necesario, hasta que aprendan a hablar, leer y escribir el esloveno.

En la última conversación que hemos tenido con el compañero que será nuestro maestro, nos ha expresado que de nosotros depende la disciplina que podamos imponer y mantener, y, en este sentido nos ha pedido que tratemos de perder el menor tiempo posible en tareas rutinarias como ser fomar la asistencia y otras cosas por el estilo, para poder así aprovechar realmente una hora y media por semana, tiempo que se puede considerar suficiente como para aprender un idioma que todos conocemos, aunque mal, si a ello se une la dedicación de los alumnos por aprender en sus casas y hablar en cuanta oportunidad se les presente con todas las personas con las que puedan aprender algo.

Todo esto significa que en esta oportunidad, como en muchas otras, habremos de poner a prueba nuestra disciplina voluntaria, pues de nosotros dependerá que respetemos el orden y no nos molestemos mutuamente. Sobre todo a los compañeros responsables de nuestra Comisión, corresponde esta tarea, puesto que ellos como muchos otros, serán los que concurrirán al Curso, y darán en esa oportunidad, prueba de su verdadera responsabilidad.

Otro acontecimiento importante también relacionado con el Curso de Idioma, es el del envío de 240 libros de texto que nuestra Madre Patria nos ha hecho, envío que ha sido traído por el buque "Partizanka", al que todos recordamos, y que pronto estará nuevamente entre nosotros. Estos libros tendrán una importancia fundamental para el desarrollo futuro de las clases, y por cierto que nos hacían bastante falta. A nuestra Patria debemos agradecer esta atención que se ha tenido para con nosotros, y para ello nada mejor que redoblar las tareas e impulsar cada vez más la actividad juvenil en todos sus terrenos.

Asimismo nuestra Comisión Juvenil ha decidido constituir una Biblioteca Juvenil, la que se formará con todos los libros para jóvenes, que existen en nuestra Biblioteca Central, en donde nadie los utiliza. Esta biblioteca funcionará en nuestra sede en Simbrón 5148, y será una gran ayuda para el Curso, ya que en ella los jóvenes encontrarán literatura suficiente como para perfeccionar y completar las lecciones a medida que estas se vayan desarrollando.

Pasando a otro tema, decíamos en nuestro número anterior que el local

de Simbrón 5148 será transformado en local de la Juventud, y que se prepararía una Secretaría digna de la importancia de nuestro Grupo Juvenil. Hemos de reconocer que hasta ahora no se ha hecho nada en este sentido, y es de esperar que para el próximo acto que realicemos tengamos todo listo como para presentarlo como tarea concluida. En este sentido el Secretario General debería preocuparse un poco más de impulsar estos trabajos dando el ejemplo, pero parece que es a él a quien hay que darle primero el ejemplo. El S. Gral. debería ser el joven que se preocupara más de nuestras tareas y de que ellas se realicen, y no de presidir las reuniones solamente, como en realidad ocurre. Debemos tener en cuenta que él tiene sobre sí la responsabilidad de los ciento treinta jóvenes que hasta ahora tenemos asociados. Prácticamente tiene sobre sí la responsabilidad de toda la juventud eslovena a la cual representa. Es hora de que muchos se enteren que los títulos no se han hecho para llevarlos sino para hacerles honor.

Yo sé que estas palabras despertarán cierta animosidad, pero si nos ponemos a pensar un poco, veremos que muy poco hemos hecho desde que nuestra Comisión Juvenil Central ha sido constituida, hace de esto cuatro meses, y que mucho aún nos queda por hacer, y lo primero, en mi opinión, que debemos hacer ahora que se ha organizado el Curso, y también según se ha decidido en un Activo, es impulsar una buena campaña de inscripción de socios, para alcanzar y superar el número de jóvenes que teníamos anteriormente en la Central Eslovena.

El "Dire".

PROXIMO CAMPEONATO DE PING-PONG POR PUNTOS

La Comisión de Deportes ha decidido organizar un Campeonato de Ping-Pong por puntos que se realizará en el transcurso del corriente mes los días y horas que se comunicarán a los que se inscriban. La inscripción será cerrada el día 17 de mayo en nuestra sede de Simbrón 5148.

Los premios establecidos son los siguientes:

- 1º Una copa.
- 2º Una medalla.
- 3º Un banderín.

La Comisión de deportes encarece sobre todo a las filiales para que inscriban el mayor número de jóvenes posible y lo comuniquen a la misma en la fecha arriba mencionada a los efectos del sorteo.

STAVBENI KOVAČ
FRANČOHA

Calderón 2779

U. T. 50-6655

RADIO

Izdolovanje novih aparatov ter vsakovrstna popravila izvršuje

JAKOB KREBELJ

CESPEDES 3783 (vogal Avda. Forest
Tel. št. 54 - 4650

Con una amable fiesta se inauguró el curso de idioma

Como se había programado, el 2 de abril ppdo. en nuestra sede de Simbrón 5148, a las 17,30 hs. dió comienzo el lunch con el cual se dió por inaugurado el Curso de Idioma Esloveno. A pesar de la inclemencia del tiempo la concurrencia fué numerosa, y lo hubiera sido más a no ser por el inconveniente apuntado.

Se notó sobre todo la presencia de muchos jóvenes, que con su animación dieron una nota de frescura y de alegría que hizo olvidar a los presentes que fuera estaba lloviendo. Una vez finalizando el lunch nuestro maestro, V.

Krmac, dió una conferencia alusiva al Curso, siendo muy aplaudido por acertado de sus conceptos. Asimismo pronunció palabras de salutación como así también el vice-Presidente Pečenko y por último el responsable de la Comisión de Cultura, Fco. Kurin. Precedió a estos oradores nuestro compañero Ricardo Bevoič quien hizo llamado a todos los jóvenes para apoyen esta labor cultural que ha emprendido la Comisión a su cargo. Se cerró esta fiesta con un animado baile con grabaciones.

Noticias de la Comisión Juvenil de S.L.D.

COMISION ORGANIZADORA DEL CURSO

Esta comisión ha rendido su informe final en la reunión que se llevó a cabo el día 24 de abril ppdo. en el cual resalta la forma orgánica en que se llevaron a cabo las tareas, aunque es de notar que no se cumplió en su totalidad lo que se le había encomendado.

Las brigadas que se constituyeron cumplieron su trabajo en la siguiente forma:

Valentinčič-Pičulin hicieron 8 inscriptos faltando 10.

Kodelja-Zlobec hicieron 26 inscriptos faltando 17.

Pečenko-Štolfa hicieron 1 inscripto faltando 3.

Marmolja-Kralj hicieron 7 inscriptos faltando 8.

Synek-Čebren hicieron 9 inscriptos faltando 10.

Se inscribieron 51 jóvenes faltando 48.

Si bien el grupo Kodelja-Zlobec tiene en su haber 26 inscriptos es de hacer notar que ello se debe al compañero Kodelja, por no haber podido colaborar el compañero Zlobec.

Esta comisión será la encargada de todo lo referente al Curso para lo cual se decidirá la forma en que los compañeros llevarán a cabo sus tareas.

FIESTAS.

Esta Comisión ha sido declarada disuelta a solicitud del compañero responsable E. Mozetič, quien ha manifestado en la reunión del 2 de mayo actual que los compañeros que la integran no se han presentado una sola vez a cumplir con su obligación. Se ha encargado al compañero Mozetič que

confeccione una lista de los jóvenes que deseen colaborar en su comisión, para integrarla nuevamente con otros miembros más responsables.

BIBLIOTECA

Se constituirá una Biblioteca Juvenil con todos los libros que existan en nuestra Sociedad y que sean exclusivos de los jóvenes. Esta biblioteca será de gran ayuda para los alumnos que cursan al curso de Idioma Esloveno. Una oportunidad próxima se detallarán los pormenores de su funcionamiento. Se instalará en nuestro local de Simbrón 5158.

CARLOS JANČIČ SE ADJUDICÓ CAMPEONATO RELAMPAGO DE PING-PONG.

El día 25 de abril ppdo. se realizó en nuestra sede un Campeonato Relampago de Ping-Pong o sea Tennis de mesa por eliminación, del cual resultó ganador el compañero C. Jančič. Se inscribieron quince jóvenes para disputar el trofeo consistente en una artística medalla. Controló este campeonato nuestra Comisión de Deportes.

NEKAJ KAR NI NA MESTU

Naša mladina je organizirala dnevnice aprila čajanko. Opazili pa smo, da mladenke ne znajo ali nočejo kulinčaja in da so to delo izvršile naše rasle članice. Ako bi mi čakali na dekleta bi gotovo pili le mrzlo vodico.

Priporočamo našim mladenkam, da v bodoče "zavihajo" rokave in se hojo dela. Ko mladina kaj organizira sama tudi pripravi in dela.

Dirección - Proyección - Construcción

Roberto F. Levpuscek
Luis Stok

TECNICOS CONSTRUCTORES

CALCULOS DE ESTRUCTURAS METALICAS Y HORMIGON ARMADO EN GENERAL

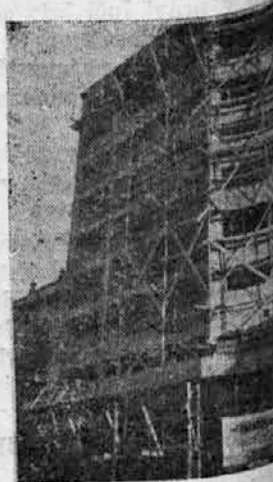
PLANOS - TRAMITES - FIRMA

ESCRITORIO:

T. A. 50 - 8037

CALDERON 3062

Buenos Aires

Secretaría de Organización

SE CONSTITUYO LA COMISION JUVENIL EN LA FILIAL SAN MARTIN

En medio de una entusiasta Asamblea se llevó a cabo el día 4 de mayo la Asamblea Constituyente de esta Comisión Juvenil. El orden del día fué el siguiente:

- 1) Elección de un presidente de mesa.
- 2) Palabras a la Juventud Eslovana residente en San Martín, a cargo de R. Marmolja.
- 3) Composición de la C. Juvenil a formar.
- 4) Elección de los miembros de la misma.
- 5) Plan de tareas.

Luego de una breve discusión, y por mayoría de votos fué elegido como presidente de mesa el compañero Lukač.

A continuación el compañero R. Marmolja comenzó su alocución con una felicitación a los organizadores de la asamblea por la cantidad de compañeros presentes, siguiendo su exposición al señalar las importantes tareas que esperan a la nueva Comisión en su misión de agrupar a los jóvenes eslovenos e hijos de eslovenos de San Martín y sus alrededores, en base a un programa cultural, social y deportivo, tendiente a mantener vivas las tradiciones de nuestros mayores, enseñarles el respecto hacia sus padres, y enseñarles el idioma materno, lo mismo que amar a la R. Argentina, nuestra segunda Patria.

Se pasó luego a discutir la composición de la futura C. Juvenil y se decidió que la misma provisoriamente se constituya de la siguiente manera: un Secretario General, un Secretario de organización, un Secretario de finanzas, un Secretario de Actas y correspondencia, un Secretario de Prensa y correspondencia de "Mladinski Glas", un Secretario de Cultura y varios vocales. En la elección resultaron elegidos los compañeros siguientes:

- Secret. General: A. Millé
 - Secret. de Org.: Lidia Lukač
 - Secret. de Actas y correspondencia: Mariana Bandelj
 - Secret. de Prensa y propaganda: Romano Velušček
 - Secretario de Cultura: Carmen M. Mučič
 - Delegados a la Comisión Central: A. Millé y Lidia Lukač.
- Resolvióse efectuar la primera reunión el próximo domingo por la mañana.

R. Marmolja. (S. de Org.)

ACTIVIDADES EN LA FILIAL

PATERNAL

Desde hace unos meses, se ha reavivado en el ánimo de todos nuestros jóvenes asociados, el deseo de activar en la Junta. Es sencillamente maravilloso ver como se ha apoderado de todos sus componentes, el ansia de obrar para engrandecerla.

Reconforta el espíritu observar en que forma amena y agradable se van desarrollando las actividades de la Junta en un continuo crescendo.

Es, nuestra "filial" algo así, como el viejo hogar, donde todos los domingos, en forma ininterrumpida, se reúnen las familias para conservar la tradición.

Y así desde las primeras horas de la mañana, hasta bien entrada la noche, se van desarrollando toda clase de actividades. Desde la reparadora práctica de deportes, a la elevación cultural de los jóvenes, promoviendo la difusión del canto

— actividad que siempre distinguió a los eslovenos — y fomentando el arte escénico, según las aptitudes de cada uno. Es el canto, algo que está arraigado hondamente en el espíritu de los eslovenos y es realmente agradable escuchar las voces juveniles, a veces inseguras, intonando viejas canciones oídas a nuestros mayores.

Reunidos más tarde, los asociados de todas las edades jóvenes y "viejos", en la mesa familiar, finaliza luego nuestro domingo en una reunión danzante matizada por entretenimientos que contribuyen a la alegría de todos.

No es posible expresar con palabras el sentimiento que embarga nuestros corazones, ni tampoco la admiración con que contemplamos este nuevo movimiento. Sólo se puede desear que esto continúe, para bien de nosotros mismos y de toda la colectividad.

Resta aún agradecer, desde esta página, en forma especial, a nuestros mayores, por el calor de hogar de que han sabido dotar a nuestra "filial". De otra manera, sin un afectuoso apoyo no hubiéramos podido nunca desarrollar nuestras actividades como en el presente.

A todos los jóvenes asociados la Comisión Directiva les dice ¡Adelante!

H. B.

Secretaría de Prensa y Propaganda

FILIAL DE SAAVEDRA

Luego de varias postergaciones pudimos finalmente llevar a feliz término la asamblea juvenil llamada para elegir a la Com. Juvenil de la filial Saavedra.

Se hallaban presentes en representación de la C. C. J. de Slovenski Ljudski Dom los compañeros R. Marmolja y Carlos Koshuta, también en carácter de observador se hallaba presente el compañero B. Kaučič miembro del Comité Ejecutivo de la F. J. Y.

Inició la asamblea el compañero Križnič, presidente de la filial, quien luego de dirigir la palabra a los assembleístas exhortándoles al trabajo cedió la dirección de la asamblea al compañero Marmolja secr. de Organización, quien luego de saludar a los presentes llama a elección del presidente y secretario de la asamblea. Resultando electos los compañeros Justino Božič y L. Tence respectivamente.

Discutida la estructuración y composición de la nueva Com. Juvenil de la filial la misma quedó compuesta de la siguiente manera:

- Secr. General el comp. M. Turel
- Secr. de Organización el comp. Umberto Ledenič
- Secr. de Actas y Correspondencia, la comp. Elena Bažec
- Secr. de Prensa y Propaganda la comp. Elena Božič y el comp. L. Tence.
- Secr. de Finanzas las comp. Amella Uršič y Pierina Lupino

Encargadas de Biblioteca las comp. Elena Božič y Anita Rijavec.

Delegados a la C. C. Juvenil de Slovenski Ljudski Dom: los compañeros Luis Bieker, Boris Štolfa y Justina Božič.

Se cerró la asamblea con algunas palabras a cargo del compañero Marmolja en nombre de la Com. Central.

Luego de cerrada la asamblea los jóvenes fueron obsequiados, con te y bandejas repletas de masitas por la comisión femenina de la filial, terminando el día bailando al compás de discos rayados del tiempo de "María Castaña" que de tanto escucharlos los jóvenes conocen ya su compás de memoria.

R. Marmolja

BAZAR "DANUBIO"

D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902 U. T. 59-0838

OB SVETOVNEM MLADINSKEM TEDNU:

Praznik mladinskih delovnih brigad na Goriskem

Mladina z brd, Krasa in Grgarskega je zborovala v Solkanu

Kakor ostali kraji in mesta Jugoslavije, je tudi naš okraj na najzapadnejši meji naše države praznoval 14. marec, dan mladine. Vse dopoldne in še pozno popoldne se je razlegala od Sempetra pa tja do Solkana vesela pesem. Harmonike in godbe so svirale, povorka se je vrstila za povorko, dokler se niso na trgu v Solkanu zgrnile v večtisočglavo, pestro množico mladih, delovnih ljudi, ki so pozdravljali v svobodi praznik mladine.

Ob 10. je bila konferenca udarnikov in ostalih mladincev in mladink. Član okrajnega sindikalnega sveta je naslovil na gorško mladino svoj prvi pozdrav. Zahvalil se je udarnikom iz mladinskih akcij, ki so prinesli v naše tovarne in ustanove nov polet in novega duha. Vera v našo lepšo in srečnejšo bodočnost naj bodri še nadalje vse mladince in mladinke do vedno večjih podvigov.

Po končani konferenci so se mladinske delovne brigade zbrale na občirnem trgu, kjer jim je spregovoril okrajni sekretar OF tov. Miklavž. V svojem govoru je orisal pomen volitev v okrajne ljudske skupščine, nove uredbe o vezanih cenah, obnovo naših domov in gradnjo Nove Gorice. Mladina je z zanimanjem sledila besedam govornika, vzklikala in sprejemala obveznosti za drugo leto prve petletke. Nato je podala izčrpen referat tov. Ivanka, predsednica okrajnega odbora LMS. Prikazala je delo mladine v prvem letu obnove ter orisala naloge, ki čakajo mladinske kadre v bodočnosti.

VLADO KRMAC:

Srečko Kosovel

slovenski pesnik

in najpomembnejši slovenski lirik novejšega časa se je rodil 18. marca 1904 v Sežani na Krasu, umrl 27. maja 1926 v Tomaju, star komaj dva in dvajset let.

Njegovo mlado življenje, polno trpljenja, preganjanja in pomanjkanja, je pesniško bilo izredno plodovito. Ljudsko šolo je obiskoval v Tomaju na Krasu, realko in univerzo v Ljubljani. Z literaturo se je začel ukvarjati zelo zgodaj, toda brez vidnejšega uspeha, dasi se je pojavljal v raznih slovenskih revijah že od leta 1923. dalje. Z nekaterimi napredno usmerjenimi tovariši se je leto dni pred smrtjo oklenil dijaškega lista "Mladina" in v njem objavil vrsto člankov z izrazito socialno-revolucionarno vsebino "Manifest svobodnim duhovom", "Križa", "Umetnost in proletarec" in druge.

Njegovo pesniško izročilo je postalo dostojno javnosti šele z izdajo zbirke leta 1927 in "Izbranih pesmi" leta 1931. V svoji globini in pomembnosti pa se nam je razkrilo šele po osvoboditvi naše domovine, ko je izšla leta 1946 prva knjiga njegovega zbranega dela, ki vsebuje skoraj polovico doslej še neobjavljenih umotvorov, med njimi dovršen del njegove socialne lirike.

Kosovelova pesem je globoko čustvena ter spriči svoje neposrednosti v izrazu človeško na moč pretresljiva.

PRODAJALNA - TOBAKARNA

Prodaja raznih časopisov, revij, slaščic ter raznovrstnega moškega in ženskega perila.

VLADIMIR BENKO

Avda. Francisco Beiró 5700
VILLA DEVOTO - BUENOS AIRES

Odlikovani so bili najboljši izmed mladinskih aktivov

Po zaključnih govorih so bile med burnim odobravanjem in prepevanjem borbenih pesmi predane prehodne zastavice najboljšim aktivom na vasi, ki so se posebno izkazali pri obnovi naših vasi in gradnji zadružnih domov. Tokrat je prejela častno zastavico mladinska skupina iz Medane, ki se je posebno odlikovala pri gradnji zadružnega doma. Sledili so prisrčno pozdravljeni pionirji iz Batuj, ki imajo poleg dobrih učnih uspehov najboljšo izvedeno organizacijo. Vključeni v desetine so se udeleževali pri obnovi vasi, zbirali železo in drug material.

Med sviranjem domoljubnih pesmi se je začel pomikati po solkanskih ulicah mogočen sprevod. Na desetine in desetine zastav, transparentov in grafikonov se je zibalo med strunnimi vrstami. Borbene parole so se menjale z obveznostmi, ki jih je sprejela delovna mladina. Mladinske delovne brigade iz Nove Gorice so nosile veliko sliko zadružnega doma, mladinski grb in značko Nove Gorice. Med sviranjem godbe in prepevanjem je večtisočglava množica obšla državno mejo ter se slednjič razšla.

Sedež okraja Gorica, Solkan, ni že dolgo videl tako žive in občutene manifestacije. Na pragu spomladi, na pragu vedno večjih delovnih podvigov, se je gorška mladina vključila v vrste vsega ostalega delovnega ljudstva ter združila svoje napore za lepšo in svetlejšo bodočnost.

K. B.

Naj opeva kraško zemljo ali pa svoje predsmrtne slutnje, naj slika propad Evrope (v pesmi "Ekstaza smrti") ali pa izpoveduje svoj socialni nazor ter vero v novega človeka in novo družbo, vedno je pristen, do dna odkritosrčen in polnokrven umetnik naše napredne pesmi.

Ko mu je bilo šele 17 let je pod psevdonimom "Vidoslav" v 4. številu "Jadrana", rokopisnega lista literarnega krožka na II. državni gimnaziji v Ljubljani, priobčil sledečo napredno pesem:

PROLETARCEM:

Nosite glave pokoncu,
uprite pogled svoj k solncu,
iščite v njem si moči!
Nočete? ... Mar se bojite ljudi,
ki nimajo žuljavih rok?
Mar jim ni oče isti Bog
kot vam?

Čemu bi pred njimi bilo vas sram?
Veste, marsikateremu teh ljudi
seva pekel iz oči;

in dasi jim je čist obraz, roké
vendar, ni čisto jim sreč!

Zatorej pokoncu glave, saj vzdržujeté [svet,

k soncu uprite svoj pogled,
v od njega svetlo planjavo,
ki nam lahko luč prinese pravo!

INDUSTRIJA PAPIRJA

W I D E R

Andrés Fereyra 3965 U. T. 61-2260
Buenos Aires

TOVARNA POHIŠTVA

VINKO ROGELJ

BLANCO ENCALADA 249-261

VILLA ESCASO U. T. 652-0133

VUGA ALFONS

KONTRATIST STAVBINSKIH

CEMENTNIH DEL

Specialist v cementnih ogrodjih

in stopniščih

Se priporoča rojakom

ESPINOSA 2576 — T. A. 59 - 6772

Buenos Aires

Primorske Vesti

POD STALNIM PRITISKOM ITALIJANSKIH ŠOVINISTOV

Nedavno se je sestel k izredni seji Glavnega odbora Demokratične fronte Slovencev v Italiji. Prihitiel so na to sejo tudi predstavniki beneških in kanalskih Slovencev. Odbor je preučil stanje Slovencev v Italiji ter razvoj političnih dogodkov od 15. septembra 1947 do danes. Ugotovil je, da živi slovenska narodna manjšina v Italiji pod stalnim pritiskom italijanskih šovinistov, ker ne obstoja doslej nobena pozitivna zakonodaja, ki naj bi ščitila njene pravice. Na osnovi podrobne analize položaja ter jasnih dognanj je bila sestavljena spomenica, ki je bila odposlana Organizaciji združenih narodov. Spomenica vsebuje prošnjo generalnemu tajniku, naj ukrepe vse potrebno, da se uresničijo zahteve slovenske narodne manjšine v Italiji. Demokracija, ki bi po določbah italijanske ustave morala dovoljevati vsaj svobodo sestankov Demokratične fronte Slovencev kot naslednice Osvobodilne fronte, za Slovence v Italiji ne velja. Nad njimi izvaja De Gasperijev režim teror, ki je vreden fašističnega, pri čemer je treba ugotoviti razliko, da pomagajo De Gasperiju pri tem celo nekateri slovenski izdajalski duhovniki ob sodelovanju belogardističnih beguncev iz Slovenije. Goriški, beneški in kanalski Slovenci bodo umeli, združeni v Demokratični fronti, preprečiti vsa nasilja De Gasperijeve črne vlade.

KOPRSKA MLADINA POJE V TRSTU

9. aprila smo Tržačani prvič slišali mladinski zbor Koprške gimnazije, ki je nastopil v veliki dvorani Domu pristaniških delavcev pod vodstvom skladatelja Josipa Ostrouška. Zbor, ki šteje 85 mladih, svežih grl, je ubrano in učinkovito odpel partizanske, umetne ter narodne pesmi. Tržačani, ki smo dvorano popolnoma zasedli, smo navdušeno vzklikali mladim tržaškim pevcem.

KRAS VSTAJA K NOVEMU ŽIVLJENJU

V času sovražne okupacije in narodno osvobodilne borbe je doživel Goriški Kras grozno razdejanje. Tako sta bili Vojšičica in Sela popolnoma uničeni. Skupno škodo so ocenili na 54 milijonov dinarjev, saj je bilo porušenih 47 stanovanjskih in 143 gospodarskih poslopij. Pri tej oceni ni bila upoštevana obnova, ki je bila izvedena pred priključitvijo k Jugoslaviji. Angloameriška vojaška uprava je namreč obnovila samo nekaj malega v Vojšičici in v Selu. Kraševci tega področja so zaradi tega ustanovili 18. oktobra 1947 obnovitveno zadrugo "Goriški Kras", ki je takoj pričela z obnavljanjem 15 poslopij. Obnovitvena zadruga ima tudi lastno apnenico v Lipli, dečim bodo uredili še drugo apnenico v Kostanjevici. Obe apnenici bosta dali toliko apna, da bo zadostovalo za obnovitveni program v letu 1948. Ob združenih močeh ljudstva vstaja Kras k novemu življenju in obnovi.

NITI SANJA SE JIM NE, DA BI ZAPUSTILI TRST

Kakor hladen curek je delovala na razgrete glave tržaških italijanskih šovinistov vest o izjavi predstavnika ameriškega zunanjskega ministra, da ne bodo ameriške

in angleške čete zapustile Trsta, dokler ne bo Varnostni svet imenoval tržaškega guvernerja in da bodo te čete ostale, dokler bo smatral guverner to za potrebno. Razen tega je še "plebiscitarno podpisovanje" 11. aprila tako klavarno propadlo. Zbiralna središča podpisov so bila mrtva. Tržaški šovinisti se pomikajo sedaj po Trstu kakor temne sence; potem ko se je izkazalo, da se zapadnim imperialistom niti sanja ne, da bi zapustili Trst.

BOMBE NE BODO USTRAHOVALE

LJUDSTVA

Ko so se vračali tržaški fašisti z nekega volivnega zborovanja v Gorici proti Trstu, je skupina nasilnežev skočila v Gradiški s kamiona in vrgla bombo proti Ljudskemu domu. Na srečo ni bilo človeških žrtev. Ljudje so ob eksploziji bombe prihitieli iz hiš in nagnali izzivalce, ki jih je vzela policija v zaščito. Med izzivalci so bili dobro znani tržaški fašistični teroristi, ki pa se jim ne bo nikdar posrečilo ustrahovati delovnega ljudstva z bombami.

UBILI SO MLADEGA ČLOVEKA SAMO ZARADI TEGA, KER JE BIL V DELAVSKI OBLEKI

Ker je bila objavljena vest o predlogu predstavnikov zapadnih imperialističnih sil, so postale fašistične tolpe zopet predrzne in nasilne. Pojavijo se neke sredi Trsta, ubijejo človeka in — zbežijo. Policijska oblast se za ubijalce niti ne zmeni. Šovinistično časopisje pa jih naslednji dan skuša celo zagovarjati. V soboto zvečer, 10. aprila, se je po Korzu zopet pomikala čreda razbojniških elementov, ki so nadaljevali svojo pot, ne da bi jih policija pri tem ovirala. Srečali so človeka, ki se mu je videlo, da je delavec. Navalili so nanj, četudi je bil še na pol slep, ga potolkli na tla ter ga pustili na tleh, nato pa se razbežali. Ko so nesrečnega prepeljali v bolnišnico, je na poškodbah umrl. Bil je to bivši partizan in sindikalni zaupnik Boleslav Planinšek. Ta umor spada v vrsto tistih napadov, ki jih je sprožila reakcija proti delavstvu v Italiji in na področju Tržaškega ozemlja. Z umori in drugimi nasilnimi akcijami bi radi zastrašili delovne množice in jim preprečili uresničenje njihovih demokratičnih teženj. Ves demokratični Trst je pospremil najnovejšo žrtev fašističnega terorja, Boleslava Planinška na njegovi poslednji poti.

KAKO ŽIVIMO NA PROSEKU

V nedeljo, 11. aprila, je odprlo naše prosvetno društvo "Ivan Volko" svojo no-

vo dvorano na Proseku. Prejšnje stare prostore so povečali in opremili novo dvorano z galerijo, tako da bo v njej prostora za tisoč ljudi. Tudi oder so poglobili. Tako bo mogoče uprizarjati tudi večja dela, kar bo dobrodošlo predvsem ob gostovanjih Slovenskega narodnega gledališča v Trstu. Na otvoritveni svečanosti je govoril prof. Andrej Budal iz Trsta. Pevci so zapeli več pesmi, igralci so odigrali enodejanko iz osvobodilne borbe. V dvorani bodo imeli tudi filmske predstave. Z novo dvorano so bile ustvarjene možnosti za nadaljni prosvetni napredek Proseka in njegovega ljudstva.

IZ GORICE

Demokratična fronta Slovencev je pridela v Gorici predvolivno zborovanje. Dvorana je bila nabit polna. Ljudstvo je z živim zanimanjem sledilo izvajanju slovenskega kandidata dr. Mermolja. Za njim so spregovorili še drugi Goriani. Goriško delovno ljudstvo se veseli, ker bo lahko na prvih svobodnih volitvah volilo lastnega kandidata, ki bo v rimskem parlamentu najbolj znal braniti interese slovenskega življa.

V nedeljo, 4. aprila, bi moralo biti v Gorici prvo predvolivno zborovanje ljudske fronte. Kljub "volivnemu premirju" so fašisti in demokristjani nagnali vso svojo drhal, oboroženo s palicami, noži in železnimi pestmi na pristaše ljudske fronte ter Slovence na splošno, ki so prišli v velikem številu na predvolivno zborovanje. Izzivalci ter razgrajaci so prišli tudi iz Trsta, Tržiča in drugod. Razsajali in divjali so pod zaščito goriške policije. Z balkona Strassoldove palače na trgu sv. Antona je kanonik goriške stolnice Marcon s prstom kazal podivjani drhali na ljudi, ki naj jih napade in pretepe. Varnostni organi niso preprečili izpadov in napadov. Vse je bilo tako pripravljeno, da je bilo predvolivno zborovanje prepovedano brez uradne prepovedi. Ti dogodki so pokazali, da goriški Slovenci, ki sodelujejo v ljudski fronti, nimajo možnosti svobodnega predvolivnega udejstvovanja.

O TEM I NONEM

Tržaška civilna policija nadaljuje z aretacijami protifašistov. Pri št. Vidu so aretirali tov. Kožuto Burlo, Kolombina in Michelazzija. Vsi štirje so znani protifašistični borec.

V Trstu so umrli 69 letni Angel Bernardis, 85 letna Marija Zupan, popr. Humar, 44 letna Ana Deola, 74 letna Marija Mezgec vdov. Rautnik, 57 letni Franc Stopar, 69 letna Marija Horvat in roj. Butinar, 77 letna Anita Višič, 64 letni Anton Valič, 74 letni Antor Raspolič, 37 letni Lucijan

Mermolja, 77 letna Ivanka Lozej in 83 letna Katarina Štrekelj.

—V Ricmanjih je nastala eksplozija naboja, ki je smrtno ranil 27 letno Kristino Štrajnovno iz Istrske ulice v Trstu (ki je šla z možem in sinčkom na izlet v Ricmanje).

—Osem trupel so našli delavci pri kopanju na vrtu vile v ulici San Michele 20. Trupla so bila napol poapnjena. Domnevaajo, da gre za trupla članov družine grofov Prandi, ki so imeli navado, da so pokopavali umrle družinske člane kar na vrtu.

—V Gorici se je na ulici smrtno ponesrečil z motorjem 27 letni Bruno Perko, bivši partizan in navdušen planinec. Slava njegovemu spominu!

—Pevsko in glasbeno društvo ter Slovensko planinsko društvo v Gorici sta poživili svoje delovanje.

—V Doberdolu je presegel Pero Medlinov devet "križev", pa kljub svojim devdesetim še zmerom prepeva, pripoveduje šale in celo balince. Vaščani, ki je pri njih zelo priljubljen, mu želijo, da bi še mnogo let živel in balinca, kar mu je najljubša zabava.

V škednju je umrl trgovec Kariž Cezar. Bil je zaveden Slovenec in pošten demokrat. Doživel je starost 71 let. Ohranili

—V štandreu smo pokopali zavednega protifašista Ivana Plesničarja. Pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil med ljudstvom.

—Čudne pojave imamo v Doberdolu. Ivan Gerin in Ivan Jarc imata opravka z oblastmi, ker sta lepila letake, ki so bili nalepljeni po vsej Italiji.

—Krminski pobalini so s črnolom obmetavali napisno tablo mizarskega podjetja Ivan Prinčič. To kaže, da je ostalo v mladini še mnogo fašistične vzgoje.

MED BENEŠKIMI IN KANALSKIMI SLOVENCMI

V škurovem so šovinisti napadli Herminija Gorjupa, ker si je ogledoval letake Demokratične ljudske fronte. H. Gorjup je protifašistični borec, ki je bil leta 1944 obsojen na smrt.

—V gostilno Duš Marije v Mašeri je vdrl fašist Francesco Slunder s samokresom in tremi bombami. Zagrozil je gospodinji, da jo bo ubil, če ne gre v Jugoslavijo.

—Vaški cerkovnik v Kravarju je porazdelil vatikanski živež kar med svoje sorodnike.

—Italijanske oblasti ne marajo izdati dvolastnikom v Drenkji dovoljenje za obdelovanje zemlje, ki jo imajo na jugoslovanskem področju.

Izšla je knjiga

"Los Amores y las Tragedias"

— SARAJEVO 1914 —

V knjigi so zajeti nesrečni doživljaji dveh balkanskih junakov čigar ljubezen in življenje je bilo tragično pretrgano po dogodkih ki so se odigrali v prvi svetovni vojni vsled Sarajevskega atentata.

Knjiga obsega 600 strani v osmerki velikega formata in sta jo spisala in izdala Ivan Glogovšek in Marko Kalazić v kasteljanskem jeziku.

Cena knjigi je \$ 12.— in za naročila se je obrniti na:

Ivan Glogovšek
Villa Ballester, La Croze 154
ali: Imprenta "Córdoba",
Gutenberg 3360, T. A. 50-3036

ŽELEZOBETONSKO PODJETJE

FRANC URŠIČ

Mercedes 1764 T. A. 69 - 1567

Buenos Aires

DOMAČE VESTI

ZA POMOČ VOJNIM SIROTAM

Naši rojaki iz Prvačine so med sovaščani zbrali lepo svoto \$ 1.247 v pomoč vojnim sirotam svoje vasi. Potom tovarišev, ki so odpotovali s "Partizanko" je bil omenjeni denar odposlan v namenjen kraj. Posnemanja vredno!

OPERACIJE

Prejšnji teden je bil na slepiču v bolnici Pirovano operiran tov. Josip Drašček, član uredniškega odbora "Slovenskega Glasa". Operacija je dobro izpadla in tov. Drašček se že nahaja na domu v krogu svoje družine.

V Francoski bolnici je bil operiran v kolenu tov. Anton Hrvatin, dopisnik Slov. Glasa iz Piñeyra. Operacija je dobro izpadla in tovariš se že nahaja na svojem domu. Želimo mu hitrega okrevanja.

IŠČE SE

Išče se rojak Milan Mežnar po katerem poišče Anton Hrvatin. Kdor bi vedel kaj o njem naj javi na naslov: ulica Cor. Domínguez 270 - Villa Madero.

POROKA

Dne 11. aprila sta se poročila Vilma Fiegl in José Tosi. Svatba se je vršila na domu neveste v Boulogne na katero je bilo povabljenih veliko število sorodnikov in prijateljev. Ženin in nevesta sta odpotovala v Córdoba (Huerta Grande) kjer bosta prebivala medene tedne.

Obilo srčec v novem stanu!

NOV GROB

Dne 25. aprila so spremili k večnemu počitku na pokopališču Čakarita pok. Matijo Fabčič. Pokojnik je bil star 57 let, doma iz Št. Vida nad Vipavo in prišel je v Argentino leta 1925. Bolehal je že par let in bil operiran na želodcu in sedaj še v glavi.

Pokojni Fabčič je imel namen povrniti se v domovino, a mu je smrt pretrgala načrte. Zapušča v domovini brata in nečake in tu 2 bratrance. Bil je zvest naročnik Slov. Glasa.

Prijatelji so za pogrebne stroške zbrali \$ 83.—

Ostalim naše sožalje!

ŽALOSTNA VEST IZ DOMOVINE

Aktivni in požrtvovalni član in odbornik Slovenskega Ljudskega Doma, Franc Kovač, je prejel iz domovine žalostno vest, da mu je umrl oče Anton.

Tov. Kovaču izrekamo na tem mestu naše iskreno sožalje!

Zobozdravnika
Dra. Samoilovič
Dr. Feliks Falicov
Sprejemata od 10—12 in od 15—20 ure
DONATO ALVAREZ 2181

NESREČNA SMRT TOVARIŠA, KI SE JE POVRNIL V DOMOVINO

Po končani zadnji osvobodilni vojni, želja vseh nas je bila povrniti se čimprej v našo domovino. Mnogim se je želja takoj izpolnila in med temi je bil tudi naš poznan tovariš Ciril Kofol. Bil je poznan v naši naselbini saj je požrtvovalno sodeloval krog 20 let pri pevskem zboru bivšega D.K.D. Ljudski oder in vedno sodeloval pri vsakem nastopu skupnih pevskih zborov. Bil je

vseskozi njegovega bivanja v Buenos Airesu zvest član prej omenjenega društva. V priznanje njegovemu delovanju so mu tudi sočlani pripravili lep poslovilni večer.

Odpotoval je iz Buenos Airesa dne 24. maja minulega leta. Dospel je v svojo rojstno vas Čepovan na Primorskem in se tam zaposlil kot mizar pri zadrugi. Kot izvežban pevec je pristopil takoj k domačemu pevskemu zboru in tudi sodeloval pri dramatičnem odseku. Pripravljali so se za prireditev Silvestrovega Večera in ta dan je tov. Ciril nenadoma izgubil glas. Ker je on nastopal v enih glavnih vlog, niso mogli vsled te nesreče igre uprizoriti.

Zatekel se je iskati pomoči v Ljubljansko bolnico in tam so zdravniki ugotovili, da ima hudo neozdravljivo bolezen. Brez glasu in še ta žalostna novica je tovariša Cirila zelo potrla in ni bil pripravljen prenašati trpljenja

do naravne smrti. Pisal je domov poslovilno pismo in izginil. Ni bilo več sledu o njem.

Po mesecu dni so našli truplo nesrečnega tov. Cirila v hladnih valovih Ljubljance. Pripeljano je bilo v njegovo rojstno vas Čepovan, kjer so mu organizacije pripravile pogreb, kakršnega čepovanska okolica ne pomni. Domač pevski zbor in zbori iz okolice so pokojnemu pevcu Cirilu zapeli žalostinke v slovo. Čeprav je pokojnik deloval v organizacijah daleč od domovine, so mu domačini priznali to delovanje in mu pripravili pogreb, kakršnega zasluži človek, ki je mnogo doprinesel k napredku na kulturnem polju.

V domovini zapušča očeta, brate in v Argentini sestro.

Vsem ostalim naše iskreno sožalje in Tebi dragi Ciril naj Ti bo lahka domača zemlja!

ZA TISKOVNI SKLAD "SLOVENSKEGA GLASA"

so prispevali sledeči:

Rozar Franc	\$ 10.—
Jelen Karlo	10.—
Gabrijelčič Peter	10.—
Lojk Frančiška	10.—
Ferfila Frančiška	10.—
Širca Jožef	8.—
Baraga Franc	7.—
Jelen Franc	5.—
Vuga Ivan	4.—
Sabec Ivan	4.—
Bliteznik Ivan	2.—
Lasič Silvester	2.—
Godina Lambert	2.—
Pečenko Ivan	2.—
Božič Andrej	2.—
Novak Anton	2.—
Počkaj Karlo	6.—
Blaz Susi	2.—
Hrovatin Anton	2.—
Božič Anton	2.—
Vrabec Rudolf	2.—
Mezetič Ivan	2.—

Skupno

Prejšnja vsota

Skupaj

Vsem darovalcem najlepša hvala!

KOVAČ ANTON

V Evropi žalujejo za njim sinovi: Anton, Rudolf, Jožef, Janez in Peter. Hčere: Marija, Antonija, Angela, Rozalija, Katarina, Stefanija in Ana. Zeti, snaha in vnuki. Tu v Argentini pa sin Franc.

Dragi Oče, dolgo si živel, a še vedno si prezgodaj nas zapustil. Počivaj v miru in naj ti bo lahka domača zemlja!

BAČA pri Podbrdu -- BUENOS AIRES
Marec 1948.

FRANCO BEVK:

"Kaplan Martin Čedermac"

(Nadaljevanje)

Pridržana nejevolja ga je zastrupljala kot pridržana žalost... Zdaj, ko je znova podoživel ves ves prizor in je bil sam s seboj, je tako divje zakipelo v njem, da je zgrabil knjigo, ki je ležala na mizi in jo srdito tresčil ob pod. Iznenada se je zavedel in hlastno stopil po izbi.

"Moj Bog, Oče nebeški! Devica Marija s Stare gore!"

Kadarkoli ga je obšla nagla jeza, se je bridko sramoval sam pred seboj. Na čelo so mu stopile debele potne srage. Res, z večerom je bilo postalo sojarno, a on se je od notranjega ognja kopal v znoj. Dvignil je glavo in vzdihnil; srce mu je bilo težko kot kamen.

Oziral se je po kakem predmetu, s katerim bi se zamotil, se zopet pomiril in zbral. Pogled mu je obvisel na stojalih, na katerih so stale pisane vrste knjig. "Tanti libri jugoslavi!" (Koliko jugoslovanskih knjig!) se je začudil poročnik. "Sloveni" (Slovenskih), ga je skrbno popravil Čedermac. Ni je bridkosti, ki bi ne imela svoje smešne strani. Nasmehnil se je, a se je zopet zresnil in si z dlanjo potegnil preko čela.

Primaknil je stol, sedel in knjige drugo za drugo jemal v roko. Listal je po njih, ves zamaknjen, kakor da obu-

leti, morda že prej; ni se več natanko ja spomine. Kje je kupil to knjigo? Kdo mu jo je daroval? Kakšna čustva so ga navdajala, ko jih je prvič bral? Obšla ga je mrka otožnost, kakor da se za zmeraj poslavlja od njih. Nekatere je zopet položil na prejšnje mesto, pri drugih pa je dolgo strmel v naslovno stran. Odpiral jih je tu in tam, kjer je pač naneslo, oko se mu je željno ustavljalo na vrsticah.

Oguljene platnice, malce zmečkani in zamazani listi Gregorčičevih Poezij. Mati, ki se je bila v poznih letih pri njem naučila branja, jih je pogosto jemala v kuhinjo, več pesmi je znala na pamet. Knjigo je nežno položil na mizo. Da se nihče več ne bo spotikal nad obledelim napisom na hrbtu. Prizanesljiv nasmeh mu je skrivil ustnice. Prešernove Poezije, broširana izdaja, z opazkami na robovih. Memento mori! Ali še zna ta sonet? Zamizal je z odprto knjigo na kolnih kakor učence, ki ponavljajo na pamet naučeno nalogo. "Dolgost življenja našega je kratka..." In se je veselo, otroško, skoraj na glas zasmehal. Listal je dalje. Oči so mu nehote obstale na verzu, ki je bil debelo podčrtan s svinčnikom. "Največ svetá otrokom sliši Slave..." Bilo mu je, kakor da je iz daljave segla mladost in se ga nežno dotaknila. Kdaj je že to bilo? Morda pred štiridesetimi

spominjal. Ta verz ka je bil tedaj čudovito zdramil. In od takrat mu življenje ni moglo več izbrisati mladostnega navdšenja. "Tje bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti vol'jo vero in postave..." Ne da bi se bil prav zavedel, je bral do konca. Kakor omamljen od spomina na mladost je z vdihom odložil knjigo.

Tako je jemal knjige drugo za drugo, izbiral, listal po njih, kakor da obračunava s svojim duhovnim življenjem... Slednjic je zgrabil s kupa naročje knjig in jih nesel na vrh.

Katina je stopila iz kuhinje in se zavzela.

"Kam pa to neseš?"

Obstal je in jo strmo pogledal. Še je imela objokan obraz, a se je prikupno smehljala.

"Pomagaj mi rajši, kakor da vprašuješ!" je rekel. "Ne, tole pusti! Saj jih je še v izbi. Na mizi jih je cel kup."

V spalnici sta stali dve omari s steklenimi vrati, bili sta natrpani s knjigami. Da je naredil prostor izgnancem, je zmetal na tla kup vezanih letnikov neke revije. Knjige različnih velikosti je brez izbire drugo poleg druge postavil v ravno vrsto.

"Kje je moj nahrbtnik?" je vprašal Katino. "Seveda mora biti kje v hiši. Takoj ga poišči in mi ga prinesi! Kaj le stojiš in gledaš?"

Olajšan je stopil k oknu in pogledal v nastajajočo noč. Sonce se je pogrezalo za obzorje; v Nadiško dolino je bila že legla senca in plezala na obronke. Vrhove gora je še zmerom oblivala svetloba, ki se je spreminjala v zlato in

rdečkasto, se slednjic raztopila v gosto višnjevkasto senco. Izmed hiš na vasi se je raztegnil jok dojenčka, krik dečkov; oglasila se je deklinška pesem, v katero se je mešalo škripanje vretena pri vodnjaku. "Le rasti, le rasti, zeleni pelin..." Lepota in bridkost, ki sta se kot trnje oprijemali duše. Zakaj njegovi ljudje pojejo o pelinu, ne o rožmarinu? Trpko se je zamislil. Slovenska pesem od nekdanj — koliko časa še? Nasmeh, ki mu je bil legel na ustnice, se mu je polagoma spremenil v grenek izraz... Zdrznil se je in se ozrl. Kod hodi to dekle?

"Katina!"

"Tu. Sem ga že našla. Pa je ves prašen."

Na veliki omari so ležali trije zavoji knjig, z njih se je usula deela plast prahu. Katekizmi v beneško slovenskem narečju, v črno platno vezani molitveniki za otroke. Katina je držala rjavi nahrbtnik, a kaplan ga je polnil počasi, vestno, da bi izrabil vsak prostorček. Dekle ga je začudeno pogledovalo, a se ga ni upalo vprašati, kaj to pomeni.

Čedermacu večerja ni teknila, bil je razburjen. Pomolil je na tih, nato je s sklenjenimi rokami čakal, da se je zgostila tema.

"Pripravi svetilko!" je ukazal.

"Kam greš zdaj ponoči?"

"Boš že videla, saj pojdeš z menoj. Tudi domov bova pogledala, v Krnico. Nič se ti ni treba preoblačiti, kar taka si dobra. Toda — Katina!" se je vzravnaval in zvišal glas. "Da boš molčala! Da do smrti nikomur ne črhneš,

"V Jugoslaviji se pridno dela, ni pomanjkanja in vlada veselje"

Je izjavil tov. Rudolf Klarič ob povratku v Argentino

Poročali smo svoječasno, da je tov. Rudolf Klarič februarja meseca odpoštoval v domovino na obisk. Odpoštoval je z letalom in tako bil že v par dneh med svojimi stariši v Vižovljah pri Sosljanu v Svobodnem Tržaškem ozemlju. Izrazil je tudi priliko in obiskal V Jugoslavijo in Švico in se spet vrnil v polovici minulega meseca aprila.

Zanimalo nas je kaj tov. Klarič pripoveduje o svojem potovanju in o utisih, ki jih je zadobil v novi Jugoslaviji in ga zato obiskal na svojem domu.

"Tov. Klarič — smo ga po pozdravu nagovorili — obiščemo Te, da nam kaj poveš kako je v naši domovini. Kar nam boš pripovedoval, ne mislimo objaviti v "Slovenskem Glasu", ker upamo, da boš za naš list sam kaj o tem pisal."

Po dolgem pripovedovanju zasebnih novic in poročil smo mu seveda postavili nekoliko vprašanj, na katere nam je prav vljudno odgovarjal. Vprašanja in odgovori so bili:

"Kak je bil Tvoj utis, ko si po 20 letih odsotnosti došel v svojo rojstno vas?"

"Hiše in poti sem takoj spoznal, ker ostale so mi dobro v spominu. Ostale so še take, kot sem jih zapustil pred tolikimi leti in le tu pa tam so obnovljene

tiste, ki so bile med vojno porušene. Ljudi pa nisem poznal in zdelo se mi je, da so mojo rojstno vas zasedli tujei. Čeprav tudi oni niso mene poznali, so mi napravili zelo lep sprejem in bil sem odlični gost ves čas mojega bivanja tam. Ob slovesu so mi tudi izročili tale pergamin." (Pokaže nam lep pergamin Prosvetnega Društva "Morje", na katerem so bili podpisi vseh vaščanov.)

Nadaljevali pa smo s vprašanji: "Ali je naše ljudstvo zadovoljno ki danes pripada pod svobodno Tržaško ozemlje?"

"Naše ljudstvo je povsod zelo nestrpno, govori se le o današnjem političnem stanju, ki je zelo napeto in vsi pričakujejo dneva rešitve, ki bodo priložni k F.L.R. Jugoslaviji. Tam vladata zavezniške oblasti in paziti se morajo tam celo v govorenju, ker aretacije so na dnevnem redu. Pomanjkanja blaga in živeža se ne opazi, ker v Trstu so vse založbe napolnjene, le kar primanjkuje je denar, ker vlada brezposelnost."

"Povedal si, da si potoval po Jugoslaviji in ker "pravijo", da tam vlada "diktatura", si gotovo imel sitnosti in neprilike . . ."

"Ni resnica — nas pretrže — nisem imel nobenih sitnosti. Bodisi na meji ali drugod so me oblasti prav vljudno sprejele. Sploh pa ves čas mojega bivanja v Jugoslaviji me ni nobeden nadlegoval in bil sem popolnoma prost, kakor sem prost danes tu v Argentini. Sitnosti pa sem imel z italijanskimi oblastmi, ker na meji so mi prebrskali vsak najmanjši papirček."

"Kako je danes v novi Jugoslaviji? Gotovo si moral stiskati pas, ker tam je velika "lakot" in "pomanjkanje"?"

"Po deželi nisem obiskal nobenih krajev. Bil sem v Ljubljani in v restavracijah so mi ponudili seznam jedi, kakor mi jo ponudijo v Buenos Airesu. Opa-

zil nisem nobenega pomanjkanja in to znači, da vlada isto tako tudi po deželi. Ljudstvo je zadovoljno in veselo in kamorkoli se ozreš, povsod vidiš da se dvigajo stavbe in tovarne. Imel sem priliko videti veliko livarno Litostroj, o katerem ste v "Slovenskem Glasu" večkrat pisali. To ogromno delo je res velik doprinos k jugoslovanskemu petletnemu planu. Brezposelnost se tam ne pozna. Videl sem kako v jutranjih urah vse mrgoli na delo. Slabo pa mora biti tam za onega, ki nima veselja do dela in ki bi rad živel na račun drugih. Opazil sem tudi, da se v novi Jugoslaviji posveča veliko pažnjo mladini. Mladina se danes vzgaja v pravem duhu, pridno dela bodisi v tovarnah ali pri udarniškem delu in država nudi mladini vse ugodnosti. Resnica je, da zavedna mladina stopa na čelu vseh velikih akcij. Prepričan sem, da za naš mladi rod je najlepše in prijetnejše življenje v novi Jugoslaviji.

Imel sem priliko, da sem v Planici prisostvoval tekmam za smučarsko prvenstvo. Posebni vlaki so odhajali iz Ljubljane in Planica je bila polna izletnikov, ki so pozorno sledili tekmam v skokih in uživali v lepi, s solncem ožarjeni planinski prirodi. Vlaki so pripeljali v skrajni gorenjski kot okoli 5000 ljudi, med njimi veliko skupino iz Hrvaške in iz Trsta. Med izletniki je bilo največ mladine. Že med potjo v vlaku smo se zabavali v družbi mladine, ki so ves čas vožnje lepo in uglašeno prepevali naše lepe pesmi. Zgrajene so bile velike skakalnice. Prvenstvu v skokih je ljudstvo z zanimanjem sledilo. Pridni tekmovalci so izvršili skoke krog 47 metrov. V prvih popoldanskih

urah in to v odmoru se je občinstvo zateklo pod smreke, kjer ni zapadel sneg in pričelo je veselje. Petje, harmonike in ples, kar mi je napravilo utis, da se nahajam na PIK-NIK-u v snegu. Potem za zaključek še "kepanje" (metanje snega): občinstvo proti vojakom. Mislim, da ni bilo glave, ki bi jo ne zadela kepa snega. Rečem, da Planica, ta prelepi kot Slovenije bo vsem ostal v spominu."

Ob koncu smo še vprašali: "Kaj nam pa poveš o življenju po naši Primorski?"

"Nisem mnogo potoval po Primorski. Ko sem hotel v Kostanjevici do meje nisem imel dovoljenja in sem moral to iskat v Solkan. Tu se dviga nova Gorica. Bilo je delovnega dne in videl sem ljudi kako pridno obdelujejo polje, drugi obnavljajo ceste, tam spet gradijo nove stavbe in tovarne. Srečal sem se s tov. M. Ličen, ki se je že pred letom vrnil domov. Pozdravlja vse poznane tovariše v Argentini. Zelo malo časa sem se mudil v Solkanu in več podrobnosti Vam ne morem povedati.

Obiskal sem tudi Gorico, toda tu ni danes več življenja. Vse je mrtvo in pusto in Gorica bo propadla ako je ne priključijo Jugoslaviji."

Po informacijah tov. Klariča smo razvideli, da je resnica vse ono kar nam osebno poročajo iz naše domovine. Ker poznamo njegov značaj, smo prepričani, da nam ničesar ni prikrival. Zahvalili smo se mu za poročila in informacije, ga pozdravili in dodali: "saj kar si nam pripovedoval ne bomo nikjer nič povedali, le v "Slovenskem Glasu" bomo vse opisali in upamo, da da nam ne boš to vzel za slabo."

RESTAURACIJA

"PRIŠKODNIKU"

Kroglišče in Kegljšče

Jožef Škodnik

Añasco 2652

U. T. 59-8995

MERCADO

"Las Magdalenas"

CARNICERIA — RAUBAR
Puestos 21, 24, 25. Avda. Fco. Beiró 5276

G. JERKIC & P. ROJC

"HOTEL ALPINA"

Nasproti postaje "Huerta Grande"

SIERRAS DE CORDOBA

Med gorami v višini 1000 m.

ODPRT CELO LETO,

F. HRADILAK

FIAMBRERIA — Puesto No. 8

Mercado "Las Magdalenas"

Fco. Beiró 5276 — T. A. 50-6900

kje sva bila in kaj sva nosila!"

"Ne bom", je dahnila.

"To ni zadosti. Ali prisežeš?"

Bilo mu je do smeha, ko je opazil, kako težko diha od groze.

Oprtal si je nahrbtnik. Katina je vzela svetilko. Tiho sta zaklenila in odšla čez vrt. Gospod Martin je za nekaj trenutkov postal in poslušnil, nato sta stopala dalje. Dosegla sta njivo, ki se je vzpenjala okrog obronka. Plazila sta se pod nizko vinsko trto, ki se je vlekla do zida. Katina ga je preskočila, Čedermac ga je le s težavo preplezal. "Kakor tat", je pomislil. Bilo mu je bridko, a hkrati ga je zabavalo kot dečka, ki si je izmislil nenavadno dogodivščino. Dosegla sta razpotje treh steza; prva je tekla navzdol, proti vasi, druga se je vlekla okrog obronka, a tretja se je vzpenjala čez grič. Dekle, ki je hodilo spredaj, se je ozrlo.

"Navzgor!"

Katina je stopala po stezi, bosa, neslišna ko duh; v rokah se ji je zibala mrtva svetilka.

Gora s kolkom, ki se je dvigala nad njima, je bila kot čepeča ženska s kolonom pod brado. Na položnem pobočju griča je stala vas s sadovnjaki in njivami. Do vršiča, ki je bil porasel s koštanji, je bilo četrte ure hoda. Na drugi, osojni strani gorskega kolena, je bil svet pust, skalnat, porasel z redkim grmovjem in travo; tam so v poletju pasli vaško živino. Po ozki dragi, ki se je suha, brez vode vlekla med kolkom in goro, je tekla steza; po nji je hodila le živina in pastirji.

Noč je bila temna, brez mesečine. Pesek na ozki stezi, ki se je v vinkalicah dvigala na pobočje, se je le medlo svetlila; noga je zdaj pa zdaj uhajala pod pot. Pred Čedermacom in Katino so vstajali le medli obrisi dreves, grmovja in skal, in za njima zopet tonili v mraku. Na nebu, ki se je naslanjalo na vrhunec gora, so trepetale mehe zvezde. Kadarkoli je steza zavila v ostrem ovinku, sta pod seboj zagledala vas. Nekatera okna so še svetlo sijala, iz odprtih vež so padali na klanec snopi svetlobe. Ugašali so drug za drugim. Zmeraj bolj so se izgubljali glasovi vaščanov, ki so se hladili pred hišami.

Gospod Martin je bil nagle hoje, vendar je le stežka dohajal Katino, ki je spočita, lahka kot peresce skoraj tekla po stezi. Le zdaj pa zdaj je za trenutek postala in se ozrla, kakor da jo obhaja strah. Kaplan se je trudil, da bi hodil tiho, ne delal ropota z okovanimi čevlji. Palica, s katero je otipaval breg, mu je šumela v suhi travi. Steza se je bolj in bolj vzpenjala, zavila v gozdlič kostanjev. Objela ju je trda gosta tema, da sta zaman napenjala oči, videla nista niti korak pred seboj. Katina se je cebnila ob kamen in zjavkala od bolečine.

"Ali bi prižgala?" je vprašala.

"Kam! Norica! Da si kažeš sled."

Drevje se je zredčilo, zjasnilo se je pred njima, doseglja sta vrh griča. Drugi breg je bil zloženjši, steza širja, gosto obrasla z grmovjem. Že sta skoraj dosegla suho drago, ko sta se nenadoma ustavila in napeto poslušnila.

"Tiho!" je zašepetal kaplan. "Počeni za grm!"

Potuhnila sta se pod košat grm ob stezi in pridrževala sapo. Po poti je prihajal nekdo z naglimi glasnimi koraki in trdo nabijal s palico. Ni krenil na levo, čez grič, stopal je skozi drago, po suhi strugi hudournika. Kdo je, ki ob tej uri straši ondod? Res, steza je vodila tudi v Lipe, kjer je bil županski urad, toda kdo bi hodil po napornem ovinku? Tenja je izginila za grmovjem, potišali so tudi koraki.

"Ali si ga spoznala?"

"Mislim, da je bil Klinjon", je Katina odgovorila počasi, malce zmedeno. "Da, Žef jebil."

"Tako?"

Da, po postavi je bil Klinjon. Kaj počenja v tej samoti? In kako, da ga je Katina tako zlahka spoznala? Dosegla sta drago in krenila v nasprotni breg, pod Mijo, tedaj je Čedermac že pozabil na to.

Zaskrbelo ga je ob misli, da ga bo morda medtem kdo iskal. Bil je občutljivec, neredko so ga mučili prazni strahovi, vznemirjal se je zaradi malenkosti in si ni dal miru. Saj se je le redko namerilo, da mu je zvečer kdo potrkal na vrata. Če ga ne pride kdo klicat za sveto popotnico . . .

Sprva je hodil brez misli, olajšane duše, a mu je nenadoma grenko stopilo v dušo. Neka misel, ki se ga je bila prej dotaknila le mimogrede, se mu je zdaj kot robida oklenila srea. Moj Bog, kako je bilo na koncu koncev vse to žalostno Prejšnjo noč mu je tlela vsaj še iskra upanja, a zdaj — nič!

Bilo mu je, kakor d'ase je šele zdaj do konca zavedel vseh težav in posledic. Iznemada ga je obšel tak občutek izgubljenosti, taka omotica telesa in duše, da bi bil skoraj omahnil pod pot. Ali niso nekdanji slovenski protestanti tako na skrivaj prenašali svoje knjige? Ali jih niso? Ali smo nemara krivo-verci? Grenko se mu je dvignilo iz duše in mu kot trda pest obtičalo v prsih. Najbolje — ne misliti . . . Ako bi bilo mogoče — ne misliti!

Steza je pela navzgor, zmeraj navzgor, zdaj rahlo napeta, a zdaj strma kakor da sili pod zvezde. Samotarji, ki so živeli pod Mijo, so jo ugladili, ko so po opravih hodili v dolino. Čedermac jo je poznal, tudi ponoči bi mu jo bilo težko zgrešiti, le daljša se mu je zdelala še nikoli tako dolga. Prešla je zadnjo vzpetino, zavila okoli obronka, se razširila v peščen kolovoz, ki se je razcepil v dva rokava. Desni je vodil k raztresenim kmetijam, ki so jih obdajali vinogradi in njive, a levi na kolk, na katerem je stala cerkva svetega Mihaela.

Ta je temna, skoraj nevidna stala v mraku, v linah nad pročeljem sta visela zvonova . . . Katina je plaha stopila skozi odprta vrata nizkega zidu, ki je obdajal dvorišče. Čedermac je za trenutek postal in se ozrl po nebu, po gorah, ki so pošastno kipele na nebo. Vso pot se ni menil za razgled, zdaj ga je za hip užival. Velikanska kopa Matajurja, grebeni Kolovrata. Trudil se je, da bi na ozadju neba razločil obrise Stare gore.

(Nadaljevanje)

Praznik Osvobodilne Fronte

je tudi praznik ljudske oblasti

Po razpadu Avstrije delovno ljudstvo na zgodovinsko priliko še ni bilo pripravljeno. Oblast je poznalo kot bič, ne kot nujno sestavino svobode. Ker samo še ni bilo odločeno zatreti reakcijo tudi za ceno lastne krvi, ni vedelo, kaj bi z oblastjo. Zato so množice v odpuščajočem navdušenju prizanesle "spokorjenim narodnim" oblastnikom in proslavljale svobodo, ki je ni bilo. Samo delavska jedra so vodila odločno borbo za pravico delovnega ljudstva. Tako je bila reakcija kmalu spet trdno v sedlu. In ko so delavske množice 24. aprila 1920 v veličastni manifestaciji zahtevale svoje pravice, je reakcija s še nevideno brutalnostjo v krvi zadušila prvi organizirani nastop, ki se je spremenil v prvi ognjeni krst slovenskega delavstva. Da si bo hlapec Jernej, kakor pred stoletji tlačan, zapomnil, kdaj je samo v mislih dvignil roko proti svojemu gospodarju! Za kmet-skimi punji je prišla Zaloška cesta, vmes pa dolga stoletja duhovne teme, v katero so posvetili Levstik, Prešeren, Cankar. Zaloška cesta je kričala. Iz krvi rdeče...

Leta 1941. so oblastniki stare Jugoslavije po enotnem načrtu reakcije skoraj vseh evropskih dežel s premišljenim izdajstvom odprli vrata fašističnemu okupatorju. Dvanajstletna diktatura je bila samo uvod v izdajstvo. Za ceno očitnega ali prikritega beraškega pri-skladništva so roparju izročili oblast nad ljudstvom. Niso se zavedali, da so jo izpustili iz rok za večno. Čeravno so se bali ljudstva, so ga vendar podce-njevali. V izdajalskem računu niso predvideli, da je ljudstvo vzelo trin-dvajsetletno narodno in ljudsko zatira-nje kot kazen za lahkoverno brezbriz-nost v letu 1918 in kot trdo šolo za bo-dočnost. Zanesli so se na svojo silo, na slovensko tradicijo, na teror okupator-ja, na nepogrešljivost sleparske propa-gande. Zato niso mogli poznati redkega zgodovinskega pojava, da je zdrava si-la tudi hlapčevskega naroda v njegovi najtežji uri boja za obstanek sposob-na sprožiti razvojni skok, pospešiti roj-stvo naroda, spremeniti značaj ljudstva, da bo v svoji veliki uri preletelo pre-teklost in prihodnost in spoznalo ne samo, komu pripada oblast, temveč od-krilo tudi skrivnost, kako priti do obla-sti, to se pravi, da bo za ceno svobode pripravljeno preliti svojo kri. In ta re-dek zgodovinski pojav, doslej bolj teo-retična možnost, je na Slovenskem postal dejstvo. To dejstvo je Osvobodil-na fronta Slovenije.

Zaradi tega in takega razvoja je Osvobodilna fronta od prvega dne, ko je Izvršni odbor spomladi leta 1941. pozval vse Slovence v oborožen odpor in se je slovensko ljudstvo temu po-zivu odzvalo, ne samo enotno in edino politično gibanje, temveč prav od te-ga dne tudi edina oblast na Sloven-skem in to ljudska oblast. Zgodovina Osvobodilne fronte je zato tudi zgodovina

ljudske oblasti, zgodovina sloven-skega parlamenta.

Terenski, rajonski, okrožni odbori OF od vsega začetka l. 1941. niso bili samo odbori za zbiranje hrane, orožja, zdra-vil in denarja za partizansko vojsko, temveč so bili tudi naborne komisije; sestavine frontovskih odborov so bile organi oblasti: narodna zaščita, var-nostna in obveščevalna služba in konč-no vsa partizanska vojska. Vrhovni plenum in IOOF sta bila od vsega za-četka priznana kot najvišja organa ob-laсти. Ko je Izvršni odbor 29. okto-bra 1941 pozval Slovence na javno de-monstracijo z enourno odsotnostjo z ulic in lokalov, je bil odziv popoln. Ta-ko popolne discipline, kakor jo je slo-venski narod izkazal tedaj Osvobodilni fronti, ne najdemo v zgodovini. Okupa-tor je spoznal, da bo imel opravka z organiziranim, odločnim ljudstvom, ki ima svoje politično vodstvo in katere-mu ljudstvo sledi. To so pokazali le prvi odloki IOOF, o plačevanju narod-nega davka, o prepovedi sekanja goz-dov ob cestah in železnicah in o prepo-vedu kupovanja nepremičnin.

Maja 1942 smo dobili prvo svobodno ozemlje in takrat se je izvršila prva delitev organov oblasti od organov OF. Izdane so bile volitve v krajevne NOO, ki so postali novi organi ljud-ske oblasti. Z italijansko ofenzivo je bilo osvobojeno ozemlje začasno izgub-ljeno in tedaj so bili nujni posli oblasti prenešeni spet na frontovske odbore. Iz te dobe nam je ostal posebno živ spo-min na okupatorjev in belogardistični bes na odbore OF — prestavnike ljud-ske oblasti. Volitve v NOO odbore so se izvajale povsod in vedno, kadar je bilo pridobljeno novo svobodno ozemlje.

Po italijanski okupaciji, to je po osvoboditvi pretežnega dela Slovenije, je nastal v razvoju ljudske oblasti ve-lik napredek. Septembra so bile izvede-ne splošne volitve v Zbor odposlancev slovenskega naroda. V dnevih od 1. do 3. oktobra 1943, se je zbralo v Kočevju 560 izvoljenih odposlancev iz vse Slo-venije. Ti so iz svoje srede izvolili 120 članov Slovenskega narodno-osvobodil-nega odbora in 40-člansko zastopstvo Slovenije za II. zasedanje AVNOJ-a v

Jajcu. S to izvolitvijo je prenehala funkcija Vrhovnega plenuma OF, slo-venski narod je dobil svoj prvi ljudski parlament. Izvoljeno je bilo Predsed-stvo SNOO s poverjeno nalogo, da v času med zasedanji vrši najvišjo zako-nodajno in izvršno oblast. S tem de-ja-njem je bila tudi v vrhovnem vodstvu izvršena delitev organov OF kot poli-tičnega gibanja od organov oblasti. Vendar je bila zakonodajna in izvršna oblast še vedno nedeljena. Enotnost OF in organov oblasti je bila manifestira-na v Predsedstvu SNOO, ki ga je tvoril celotni takratni IOOF, sestavljen iz 11 članov.

Prihodnjo stopnjo v postopni iz-gradnji slovenske ljudske oblasti tvo-ri Prvo zasedanje SNOO dne 19. in 20. februarja 1944. v Črnomlju. Tega dne se je SNOO preimenoval v Slovenski narodno osvobodilni svet. To ime je ostalo vse do danes. V sestavu SNOS-a so se z ustanovitvijo Odsekov pri Pred-edstvu SNOS-a kakor pred tem z usta-novitvijo Upravne komisije — pojavili zarodki bodočih organov izvršne obla-sti.

Šele tik pred popolno osvoboditvijo Slovenije, na poti v Ljubljano, se je izvršila zadnja delitev oblasti s tem, da je Predsedstvo SNOS-a dne 5. maja 1945. v Ajdovščini imenovalo prvo Na-rodno vlado Slovenije in s tem izdvo-jilo od zakonodajnega organa izvršni organ oblasti. Predsedstvo SNOS-a se je po sprejetju ustave FLRJ preimeno-valo v Prezidij SNOS-a.

To je v glavnih obrisih razvoj orga-nov ljudske oblasti Slovenije, od odbo-rov OF preko NO odborov, sedanjih ljudskih odborov, do vrha — do Slo-venskega narodno osvobodilnega sveta, bodoče Ljudske skupčine, LRS. Razvoj ljudske oblasti v Sloveniji je najožje povezan z razvojem Osvobodilne fron-te in narobe.

Ko praznuje slovenski narod dan ustanovitve Osvobodilne fronte, praznuje največji dan v svoji zgodovini, praznuje dan, iz katerega je zrasla in še vedno raste naša svoboda. Praznik OF je zato tudi praznik ljudske obla-sti. 27. april 1942 je dan, ki so ga že-leli videti veliki duhovi preteklosti. Vsi

narodi Jugoslavije praznujejo danes z nami vred ta dan kot dan kot dan vstajenja slovenskega ljudstva, kot dan rojstva slovenskega naroda.

Oton Župančič:

PRVOMAJSKA

Pesem nam je v srce padla, v srce padla nam prinesla nove sanje, nove sanje: pesem srpa, pesem kladva v lepe dneve [pomladanje, pesem, pesem srpa, pesem kladva.

Naša njiva vsa je zlata, vsa je zlata, naše je železo belo, vse je belo: čaka žetev nas klasata, kladvo nam bo [vroče pelo,

žetev, žetev čaka nas klasata. To je naša mlada, zdrava, mlada, zdrava pesem bratstvu vsega sveta,

[vsega sveta: pesem vsemu svetu prava, maja prvega zapeta,

vsemu, vsemu svetu pesem prava. Napisano po Hajdrihovi melodiji za sindikalne pevske zборе.

Restavracija

A. BENULIČ & KRESEVIC

Izborna hrana Zmerne cene
CHORROARIN 596

MIZARSKA DELAVNICA
"LA PRIMERA"
PETER JONKE
Lastnik:
Se izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela.
PASOS LOS ANDES — RIO CEBALLOS
C O R D O B A

SLOVENSKA JURIDIČNA PISARNA

Odškodnine, Odslovitve, Nezgode, Dedščine in vse Sodnijske Tramitacije
Uradne ure: od 18 do 20
DIAGONAL NORTE 1119 - Piso 8
Escritorio 823 (Nasproti Obelisku)
T. A. 35 - 6243 Buenos Aires

RUDOLF KLARIČ

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV

JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

RESTAVRACIJA IN BAR BILLAR

— Vsakovrstna domača prehrana. —

LASTNIK: Peter Benčič

INDEPENDENCIA 4202 vogal MARMOL BUENOS AIRES

BANCO POLACO S. A.

Unico Banco Eslavo de Sud América

Sección YUGOESLAVA

Atendida por experto personal de esta nacionalidad.

- TRANSFERENCIAS DE FONDOS de Ayuda Familiar a Yugoestavia.
- CAJA DE AHORROS y CUENTAS CORRIENTES. Dos magníficos Servicios a disposición de la Colectividad Yugoestava.
- SECCION DESCUENTOS. El Banco atenderá de inmediato su Solicitud de Crédito.

CONSULTENOS PERSONALMENTE O POR ESCRITO

TUCUMAN 462

BUENOS AIRES

C. CORREO 390

Krojačnica

LEOPOLD UŠAJ

Avda. FRANCISCO BEIRO 5380, Dep. 2

T. A. 50-4542

VILLA DEVOTO

Casa "VILLA REAL"

— SEPELIOS DE CALIDAD —
LÚJOSOS AUTOS PARA CASAMIENTOS.

— de —
Víctor M. Herrera

Consulte:

Avda. FCO. BEIRO 5000
esq. Bermúdez

U. T. 50 - 4791

Tiskarna "Córdoba"

Tiskarsko podjetje naših rojakov

Ferfolja, Baretto & Paškulin

Izvršuje vsakovrstna tiskarska dela

BUENOS AIRES

Gutenberg 3360

T. A. 50 - 3036

Nasproti postaje tramvaja Lacroze na Avenidi San Martin

Foto - Arte MARCOS

Najpopularnejša na Dock Sudu

Facundo Quiroga 1325 U. T. 22-8327

RAZPRODAJA KRUHA

TROBEC GUŠTIN

Dovažam na dom

Heredia 477 U. T. 51-7165

Reinaldo Wasserman

MEDICO

Nazca 2381 U. T. 50-2845

TRGOVINA JESTVIN "TRST"

STANKO MIHELJ

Charcas 3120 U. T. 72-4957

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO

Kovinska Okna in Polkna

FRANC BANDELJ

Avda. de los Incas 5021 U. T. 51-5184

PIVARNA — Krogljišče in Keglišče

PODGORNIK FRANC

Warnes 2113 La Paternal

TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM
Vas po domače postreže.
Pridite, pa se boste prepričali!
Se priporoča

Albert Beltram
DONATO ALVAREZ 2288
Buenos Aires

Jekše Ektor

MIZARSKA DELAVNICA

Dr. Luis Belaustegui 4466

U. T. 67-3621

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamientos del
reumatismo y sala de Cirugía

Atiend: Lunes - Miércoles y Viernes
Pedir hora por teléfono

Defensa 1153 U. T. 34-5319

RESTAVRANT "ČAVEN"

IVAN LEBAN

Lope de Vega 2931 Bs. Aires

FABRICA DE MOSAICOS

ALBERTO GREGORIC

Venta de materiales de construcción

Avda. Fco. Beiró 5671 U. T. 50-5383

ELECTRICIDAD Y PLOMERIA

JOSE RADAN

Bernaldez 1550 Buenos Aires

Dr. A. Kirschbaum

Dra. María Kirschbaum

ZOBOZDRAVNIKA

LOPE DE VEGA 3271 T. A. 50-7387

Stavbinska Kovača

G. ŠTAVAR & K. KALUŽA

Laprida 2443 Florida, FCCA

Slovenska Cvetličarna "LOS ALPES"

Hostar Autor

Triunvirato 4223 U. T. 51-0732

SLOVENSKA BABIČA

Filomena Beneš de Bilek
LIMA 1217. U. T. 23-3389. Buenos Aires

Quesería y Fiambrería "LA IBERICA"

de Cuervo y Fernández

Avda. Fco. Beiró 5399 — U. T. 50 - 8563

FIDEOS FRESCOS

de NATALIO DOMINI

Bazurco 3425 U. T. 50-8913

MECANICA y ELECTROTECNICA

E. LOZEJ y W. COX

Avda. Riestra 1115 U. T. 61-0656

MEHANIČNA DELAVNICA

JOSIP HLAČA

Villa Real 140. J. Ingenieros. U. T. 757-640

TRADUCTOR PUBLICO

Esloveno, servio-croata, checoslovaco y demás idiomas europeos.
Extracciones de partidas para jubilaciones ferroviarias y para el
Instituto Previsión Social.

SAN LORENZO 937

ROSARIO (STA. FE)

Krojačnica Stanislav Maurič

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642

T. A. 59 - 1232

Franc Štekar

STAVBINSKI PODJETNIK

Ramón L. Falcón 6371

U. T. 64-3084

Franc Može

Tehnični konstruktor

TOVARNA MOZAIKA

VILLA A. GIARDINO Est. Thea

HUERTA GRANDE — T. A. 43

Recreo "Europa"

Pripraven za nedeljske izlete v Tigro.
Prevoz s postaje Tigro FCCA. do Re-
crea in nazaj!

Lastnika

BRATA ROVTAR

Tigre FCCA. — T. A. 749 - 589

Río Carapachay

Dr. Francisco José Cespa

DENTISTA CIRUJANO

Consultas de 15 a 20 hs.

Coronel R. Lista 5096

T. A. 50 - 5782

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

Izdeluje po najmodernejšem kroju

DANIJEL KOSIČ

Calderón 3098 - Devoto - Buenos Aires

T. A. 50 - 6228

TRGOVINA JESTVIN

Srečko Turel

TRELLES 1402 U. T. 59-4104

KROJAČNICA Franc Melinc

Paz Soldan 4844 U. T. 59-1356
Buenos Aires

SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO
ANTON FORNAZARIC

España 558 — J. Ingenieros — F. C. P.
U. T. 757 - Santos Lugares - 271

TRGOVINA JESTVIN
"PRI ČERNICU"

C. Ramón Lista 5650 - U. T. 64-1509

Prevozno Podjetje "GORICA"

Lojke Franc

Villaruel 1476 U. T. 54-5172

TRGOVINA JESTVIN
PETER ČUČIĆ

Excelsior 1500 - U. T. 757-301, Sáenz Peña

RESTAURANT

MIRO MERKUŽA

LORIA 472

TISKARNA

Rudolf Zivec

SARMIENTO 40 Caseros

T. A. 757 (Santos Lugares) 1101

EDINA SLOVENSKA ESTAVBENIK
V SAAVEDRI

ANDREJ BOŽIČ in SIN

Tehnična konstruktorja

Ruiz Huidobro 4554-58 U. T. 70-6112

JUGOSLOVANSKA GOSTILNA
Pripravni prostori za kroglanje

JANKO POLIAK

Ituzaingó 4267 MUNRO

ŽELEZO - BETONSKO PODJETJE
RUDOLF KOMEL

ZA NACRTE IN PRERACUNE

Bernaldez 1655 U. T. 67-1411

Krojačnica "Gorica" Franc Leban

WARNES 2191 Buenos Aires

Nasproti postaje La Paternal

T. A. 59 - 9857

Ferdinand Cotič

Trgovina z železnino

Lope de Vega 2989

U. T. 50-1383

LASTNA PEKARNA in TRGOVINA
JESTVIN

"TRIESTINA"

Lastniki:

KUKANJA in BRATA. GEC

25 de Mayo 2606 CORDOBA

RESTAVRACIJA

IVANČIĆ RUDOLF

Añasco 2622

Talleres Gráficos "CORDOBA"

Gutenberg 3360 - 8-V-1948